

www.musavat.com

MUSAVAT

Cümhuriyyət
bayramınız
mübarək!

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28-31 may 2016-cı il Şənbə № 116 (6437) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Türkiyə-Rusiya münaqişəsi: barışığa
3-cü cəhd - top Ankarada...**

Azərbaycanın da yer aldığı bölgə mühüm dəyişiklik ərəfəsində; Əhməd Davudoğlunun istefası yeni situasiya yaradıb; təzə baş nazir Binəli Yıldırım "Su 24"ə görə hökumət adından üzrxahlıq edəcək?..

yazısı səh.3-də

**İyunun 1-dən Azərbaycan üçün
yeni dönmə başlayır**

yazısı səh.5-də

**General-siyasətçi İlqar
Qasımov yoxa çıxıb**

yazısı səh.4-də

**Binəli Yıldırımın ilk səfəri
Azərbaycana olacaq**

yazısı səh.2-də

**Şeyx və onun deputat qardaşı
itthamlara niyə cavab vermir...**

yazısı səh.5-də

**20 Avropa ölkəsi səfirinin müxalifətə
görüşünün pərdəarxası...**

yazısı səh.6-də

**Sabir yurdu və millət vəkili
keçirdiyi qiraət müsabiqəsinin önəmi**

yazısı səh.7-də

**Siyasi məhbusların buraxılması
demokratik açılışın başlanmasındır...**

yazısı səh.6-də

**Ermənistan Azərbaycan
ərazilərinin işğalını etiraf etdi**

yazısı səh.13-də

**Bakıda orta məktəbdə şagirdlər
arasında kütləvi dava düşdü**

yazısı səh.14-də

Kreml Qarabağ seçimi ilə üz-üzə

yazısı səh.13-də

**"Formula-1"də ictimai
nəqliyyat necə işləyəcək?"**

yazısı səh.15-də

Qarabağ danışıqları baş tutmaya bilər

CƏBHƏDƏ GƏRGİNLİK PİK HƏDDƏ - MÜHARİBƏ RİSKİ DAHA DA ARTIB

Ermənistan ordusu Ağdamın işğal olunmuş ərazilərində irimiqyaslı hərbi təlimlərə başlayıb; Sərkisyan "Qarabağ könüllüləri" adlanan terrorçu qrupun təhdidləri ilə üz-üzə qalıb; İyunda dialoq yox, böyük savaş başlaya bilər...

yazısı səh.9-də

**Ailəsi radikal dindar qruplaşmaya
qoşulan müəllimdən şok açıqlamalar...**

Lənkəran sakini fəryad edir; "Bu işlərə görə ailəm dağılıb - yoldaşım məndən boşanıb, qızım ərindən"; "Oğlum 5 nəfəri vəhhabilərə qoşduğu üçün 55 min manat pul alıb"

yazısı səh.3-də

Mübariz
Mənsimovun qürubu:
**"Xəzər
Lənkəran"
çempionatdan
çıxdı**

yazısı səh.15-də

Əlövsət Əliyev:
**"Mənim həbsim
hekayədən çox
nağıla
bənzəyir"**

yazısı səh.4-də

Firəngiz Mütəllimova:
**"0 rol mənə
şöhrət gətirdi,
amma
xoşbəxtliyimi
əlimdən aldı"**

yazısı səh.10-də

“Azərbaycana qarşı ikili standartlara son qoyulmalıdır”

İlham Əliyev: “Dünya miqyasında öz layiqli yerimizi tutmuşuq və müstəqillik, inkişaf yolu ilə bundan sonra da gedəcəyik”

Mayın 27-də “Buta” sarayında Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə rəsmi qəbul keçirilib. Prezident İlham Əliyev rəsmi qəbulda iştirak edib. Dövlət başçısı tədbirdə nitq söyləyib.

Sonra dövlət mükafatlarının təqdim edilməsi mərasimi olub.

İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə 2016-cı il üçün elm və ədəbiyyat sahələrində dövlət mükafatları təqdim edilib.

Elm üzrə dövlət mükafatları Ramiz Məmmədov, Elbrus Əlizadə, Məhərrəm Həsənov və Zakir Eminova, ədəbiyyat üzrə mükafat isə Fikrət Qocaya təqdim olunub.

“Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu artır, qarşıya qoyulan vəzifələr uğurla icra edilir”. APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə keçirilən rəsmi qəbulda çıxışı zamanı prezident İlham Əliyev deyib.

Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycanda quruculuq prosesi davam etdiriləcək: “Bundan sonra da ölkədə sabitlik və təhlükəsizlik təmin ediləcək. Xalq-iqtidar birliyi möhkəmlənir, demokratiya inkişaf edir, bütün azadlıqlar təmin edilir. Ölkəmizə qarşı müşahidə olunan ikili standartlara son qoyulmalıdır”.

Prezident qeyd edib ki, bu il Azərbaycanda “Multikulturalizm ili” elan edilib: “İndiki şəraitdə bu, dünyaya bir mesajdır. Xarici siyasətdə Azərbaycanın maraqları uğurla təmin olunub”.

“Azərbaycan heç vaxt indiki qədər güclü olmayıb” - deyər dövlət başçısı qeyd edib. (Trend) Prezident deyib: “Biz öz taleyimizin sahibiyik, biz müstəqil ölkəyik, biz azad xalqıq, dünya miqyasında öz layiqli yerimizi tutmuşuq və müstəqillik, inkişaf yolu ilə bundan sonra da gedəcəyik”.

Barak Obama Azərbaycan prezidentinə məktub yolladı

ABŞ prezidenti Barak Obama Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu göndərmişdir. Musavat.com xəbər verir ki, məktubda deyilir:

“Hörmətli cənab Prezident!

Sizi və Azərbaycan xalqını dünyada əhalisinin əksəriyyəti müsəlman olan ilk dünyəvi demokratik dövlətin yaranmasının 98-ci ildönümü münasibətilə Amerika Birləşmiş Ştatları adından təbrik edirəm. Həmçinin Sizi qarşından gələn əlamətdar hadisə - Azərbaycanın müstəqilliyinin yenidən bərpa olunmasının 25 illiyi münasibətilə təbrik edirəm.

Azərbaycan son 25 ildə, xüsusilə, Avropanın enerji şəxələndirilməsini və təhlükəsizliyini dəstəkləyən enerji lideri kimi böyük uğur qazanıb. Biz terrorçuluğa qarşı mübarizə səyləri də daxil olmaqla, Azərbaycanın təhlükəsizlik üzrə əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirir və Azərbaycan ilə birlikdə NATO-nun Əfqanıstanda Qətiyyətli Dəstək Missiyasında xidmət etməkdən şərəf duyuruq. Azərbaycan bütün vətəndaşları üçün təhlükəsizlik, firavanlıq və ifadə azadlığını daha da möhkəmləndirdikcə biz ona yardım etməyə hazırıq. Biz, həmçinin ölkənizin və qonşularının əmin-amanlıq və sabitlik şəraitində yaşamaları üçün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli istiqamətində Azərbaycanla işləməyə davam edəcəyik.

Azərbaycanın və Birləşmiş Ştatların xalqları sıx əlaqələrə malikdir. Biz mədəni, siyasi və iqtisadi əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsini arzu edirik.

Cənab Prezident, xahiş edirəm Respublika Günü münasibətilə ən xoş arzularımı qəbul edin”.

Binəli Yıldırım Azərbaycana iyunun 3-də səfər edəcək

Türkiyənin yeni baş naziri Binəli Yıldırımın ilk xarici səfər proqramı bəlli olub. APA-nın xəbərinə görə, B.Yıldırım ənənəvi olaraq ilk xarici səfərini Şimali Kipr Türk Respublikası və Azərbaycana edəcək. O, iyunun 1-də Şimali Kiprə yola düşəcək və prezident Mustafa Akıncı, baş nazir Hüseyin Özgürün ilə görüşəcək.

B.Yıldırım daha sonra Azərbaycana gələcək və prezident İlham Əliyevlə görüşəcək.

APA-nın əldə etdiyi məlumata görə, B.Yıldırım ölkəmizə iyunun 3-də səfər edəcək.

İcra başçısının qəzəbinə gələn jurnalistin cəzası yüngülləşdirildi

Cenubnews.com saytının baş redaktoru Mireləm Həşimovun məhkəməsi keçirilib. Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə jurnalistin nümayəndəsi, hüquqşünas Səməd Rəhimli məlumat verib.

Məlumatda bildirilir ki, 26 may 2016-cı il tarixdə Şirvan Apelyasiya məhkəməsində iddiaçı Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafil Hüseyinovun cavabdehi, Cenubnews.com internet qəzetinin baş redaktoru Mireləm Həşimova qarşı verdiyi iddia ərizəsi üzrə Apelyasiya şikayətinə baxılıb.

Həmin iddia ərizəsində uyğun olaraq, iddiaçı cavabdehdən onun barəsində yaydığı 3 xəbərin təkzib olunmasını və ona 5 min manat təminat ödənilməsinə tələb etmişdi. Masallı Rayon Məhkəməsi iddianı qismən təmin edib, xəbərlərin təkzib olunmasını və 2 min manat kompensasiya ödənilməsi vəzifəsini Cenubnews.com saytının baş redaktoru Mireləm Həşimovun üzərinə öhdəlik kimi qoymuşdu. Mireləm Həşimov həmin qətnamədən Apelyasiya şikayəti verib. Apelyasiya şikayətinə baxılması nəticəsində Şirvan Apelyasiya Məhkəməsi şikayəti qismən təmin edərək kompensasiya məbləğini 2 min manatdan 500 yüz manata endirib.

Onu da əlavə edək ki, vaxtaşırı yayımına süni əngəllər yaradılan internet portalı hazırda fəaliyyətini bərpa edib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

“Ağ blok” partiyaya çevrilmək üçün daha bir addım atıb

Aktiv və müxalifətli gənclərdən ibarət olacaq Ağ Partiyanın yaranması istiqamətində daha bir addım atılıb. Vahid Azərbaycan Partiyasının Siyasi Şurası mayın 27-də mühüm qərar verib. Bu barədə musavat.com-a “Ağ blok”un təsisçilərindən olan Tural Abbaslı məlumat verib. O bildirib ki, VAP-ın Siyasi Şurasının qərarı ilə Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsi yaradılıb.

Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsinə on bir nəfər üzv seçilib. Təşkilat Komitəsinin işi VAP-ın qurultayına hazırlıq prosesini aparmaq, bu prosesə rəhbərlik etmək, hazırlıqdan irəli gələn bütün işləri icra etməkdir. Həm də Siyasi Şuranın qərarı ilə qurultaya, seçili orqanlar seçilənə qədər partiyanın bütün səlahiyyətləri, qərarvermə səlahiyyəti Təşkilat Komitəsinə həvalə olunub. Bu məsələni bu gündən qurultaya qədər rəsmi olaraq Təşkilat Komitəsi öz üzərinə götürmüş olur. Təşkilat Komitəsinin sədri isə Tural Abbaslı müəyyən olunub. Yaxın günlərdə komitənin ilk iclasının keçirilməsi gözlənilir. İclasda qurultaya yer verilməsi ilə bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət edilməsi də nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, bu ayın sonunda qurultay keçirərək Ağ Partiyaya çevrilməyi planlaşdıran “Ağ blok”un planları təxirə düşüb. Səbəb qurultayın keçirilməsi üçün uyğun yerin tapılmamasıdır. Uyğun yer tapa bilməyən “Ağ blok”çular qurultay iyunun 12-dək təxirə salmalı olublar. Qurultayda partiyanın rəhbərliyi, yeni müavinlər təyin olunmayacaq. “Məclis seçiləcək. Sonra Məclis öz toplantılarından birində sədrin müavinlərini və İdarə Heyətini seçəcək. Bizimlə olanların böyük əksəriyyəti rəhbərlikdə təmsil olunacaqlar”, - deyər T.Abbaslı qeyd edib.

Xatırladaq ki, T.Abbaslı bu günlərdə 16 il üzvü olduğu Müsavat Partiyası ilə yollarını tam ayırıb. O, partiyanın iki il əvvəl keçirilən qurultayında başqanlığa dörd namizəddən biri olub.

□ RÖYA

Bayraq Meydanının sabiq rəisinin məhkəməsi başladı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirləndirilən Dövlət Bayrağı Meydanı Kompleksinin sabiq rəisi Rəşad Məmmədov, onunla birlikdə tutulan İsfəndiyar İsfəndiyarov və Arzu Məmmədovun cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib.

Musavat.com-un məhkəmə prosesində iştirak edən əməkdaşı xəbər verir ki, hakim Əlövsət Abbasovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin vəkili bir neçə vəsatətlə çıxış ediblər.

Rəşad Məmmədovun vəkili Akif Əlizadə hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxsin himayəsində 4 uşağın və onlardan 3-nün azyaşlı olduğunu və zərərçəkmişlərə dəymiş ziyanın ödənildiyini bildirərək, onun ev dustaqlığına buraxılmasını istəyib.

İsfəndiyarovun vəkili İradə Cavadova hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxs barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunmasını istəyib.

Vəkil bildirib ki, İsfəndiyarovun himayəsində 1 azyaşlı övladı var. Vəkil hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxsin məhkəmə zamanı şüşə qəfəs arxasından çıxarılması ilə bağlı vəsatət qaldırıb.

Dövlət ittihamçısı vəsatətlərin təmin edilməsi üçün heç bir əsasın olmadığını bildirib.

Hakim həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunması və işin məhkəmə baxışına göndərilməsi ilə bağlı qaldırılan vəsatətlərə baxılması üçün müşavirəyə gedib.

Müşavirədən sonra vəsatətlərdən biri - işin məhkəmə baxışına göndərilməsi təmin edilib.

Məhkəmə baxışı iyunun 2-nə təyin edilib.

□ İkin MURADOV

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan “Yeni Müsavat” - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir: Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Əfv Komissiyasının üzvü: “Hər bir məhkum cəzasının azalmasını istəyər”

1998-ci ildə Milli Məclisin qəbul etdiyi qanunla ölüm hökmü ləğv olunub və ölümlə məhkum edilmiş şəxslərin cəzası ömürlük həbslə əvəzlənib. Həmin məhkumların fikrincə, Milli Məclisin məhkəmə hakimiyyətinin səlahiyyətlərini mənimşəyərək təyin etdiyi ömürlük həbs cəzası Azərbaycan qanunvericiliyinə, beynəlxalq hüquq normalarına ziddir.

Məhkumlar qeyd edir ki, cinayət qanununun zamana görə qüvvəsi hüquqi prinsipi və 2000-ci il sentyabrın 1-nə qədər qüvvədə olmuş Cinayət Məcəlləsinə əsasən, onların işinə məhkəmədə fərdi qaydada baxılmalı, onlara ömürlük həbs deyil, 15 il azadlıqdan məhrumetmə cəzası kəsilməli və yaxud prezidentin əfv sərəncamı qaydasında 20 ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası verilməli idi.

Avropa Şurasının Parlament Assambleyası 2007-ci il aprelin 16-da qəbul etdiyi qətnamədə Azərbaycan hökumətinə ölüm cəzasının ləğvindən sonra ömürlük məhbusa çevrilmiş şəxslərin cəzalarının yumşaldılmasını tövsiyə edib. Sənəddə qeyd olunur ki, ölüm cəzasının ləğvi ilə əlaqədar yaranmış problemlərin həlli üçün hər bir məhkumun işinə yenidən baxılmalı və qanunun geriye qüvvəsi prinsipinin ən əlverişli müddəalarına müvafiq cəza təyin edilməlidir.

Əfv Məsələləri Komissiyasının üzvü, deputat Bəxtiyar Əliyev mayın 27-də Transparency.az-a deyib ki, ömürlük məhkumların narazılığı başa düşüləndir və bu problem həmişə aktual məsələ kimi komissiyanın gündəmində olur: “Hər bir məhkum cəzasının azalmasını istəyər. Məhkumlar narazı qalsa da, Azərbaycan məhkəmələrinin qərarları qanuna uyğundur. Bu məsələlərə qanunvericilik, humanizm prinsipinə uyğun olaraq baxılmalıdır. Cəzanın törədilmiş əmələ bərabərliyi məsələsinə diqqət yetirilməlidir. Ömürlük məhkum edilmiş şəxslərin aldığı cəzalar onların törətdiyi əməllərə müvafiq verilib. Bu məhkumlar həddən artıq böyük cinayətlər törədiblər, ortada bir deyil, bir neçə ölüm hadisəsi var. Bir tərəfdə öldürülmüş insanların yaxınları, ailə üzvləri, digər tərəfdə öldürən şəxs dayanıb. Necə qərar qəbul edilməlidir?”

Amma hər şeyə rəğmə bütü məcəllələrə, məhkumların xəstə olub-olmamasına, törətdikləri əməldən nə dərəcədə peşmanlıq hissi keçirməsinə baxılır, arada aparılır. Əfv Komissiyasında bu məsələlər daim diqqətdə saxlanılır”.

Müxalif mövqeli mediada və müxalifət təmsilçilərinin çıxışlarında tez-tez Azərbaycanın avtoritar ölkə olması ilə bağlı iddialara rast gəlirik. Bunun Azərbaycanın rəsmi idarəetmə sistemi olmadığı, sadəcə siyasi qiymətləndirmə kontekstində söyləndiyi hər kəsə bəllidir. Bəs, görəsən həqiqətəmi Azərbaycan avtoritar ölkədir? Avtoritar ölkələrə məxsus hansı problemlər ölkəmizdə də var? Ümumiyyətlə, bu terminin Azərbaycanla bağlı işlədilməsi doğrudurmu?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, hazırda beynəlxalq siyasətdə fərqli anlayışlar var: "Politologiya elmində avtoritar ölkə anlayışı bir qədər fərqlidir. Avtoritarizmde siyasi partiyalar, siyasi institutlar, QHT-lər, media və sair tamam fərqli yanaşmada olur. Bu gün Şimali Koreyada avtoritar rejimdirsə, Azərbaycanı da avtoritar adlandırmaq, bu bölgüyə salmaq doğru deyil. Ancaq yeni bölgülər var. Azad olan ölkələr, qismən azad olmayan ölkələr və sair bu tipli anlayışlar artıq köhnə politoloji anlayışları dəyişib. Bu gün Azərbaycanı avtoritar ölkələrə yox, qismən azad olmayan ölkələr sırasına aid etmək daha doğru olardı. Qismən azad olmayan ölkələrdə müxtəlif sektorlara bu və ya digər basqılar olur. Müasir dünya həmin ölkələri bu cür qiymətləndirir. Yəqin ki, beynəlxalq institutların yanaşmalarında da Azərbaycanı məhz bu kateqoriyaya aid edirlər. Lakin burada da müxtəlif sferalarda vəziyyət fərqlidir. Əgər klassik yanaşma ilə yox, bu cür yanaşsalar Azərbaycan dini baxımdan azad ölkələr sıyahısındadır, siyasi və ya iqtisadi sahədə fərqli yanaşmalar var. Bu gün dünya yeni terminlər axtarındadır və güman edirik ki, artıq köhnə terminlərdən

imtinə edilir. Avtoritar hesab edilən ölkələr də var, lakin bu yanaşma ilə Azərbaycan o sıradadır deyil".

Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında vurğuladı ki, avtoritarizm Azərbaycandakı demokratik mühitə, azad cəmiyyətə, azad mətbuata zidd anlayışdır və onun ölkəmizlə bağlı işlədilməsi doğru deyil: "Çox təəssüf ki, Azərbaycanda siyasi terminləri vaxtaşırı sağa-sola, mənasını bilmədən, necə gəldi işlətmək dəb halına gəlib. Görünür, bu da müvəqqəti haldır və sonradan hər şey qaydasına düşəcəkdir. Azərbaycanı avtoritar rejimə bənzətmək özü çox əcaib bir müqayisədir. Avtoritar rejimin demokratiya, müxalif fikrin mövcudluğu, azad sözlə, azad sahibkarlığın inkişafı, ən əsası isə açıq cəmiyyətlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Tarixdə də, indi də kifayət qədər bu tələblərə cavab verməyən ölkələr var. Azərbaycan 1991-ci ildə müstəqilliyini qazandı, 1993-cü ildə Heydər Əliyevin gəlişi ilə ölkə həyatında yeni bir dövr başladı, hüquqi bir dövlət oldu. Ötən 25 il ərzində Azərbaycan öz inkişafının çox uğurlu bir dövrünü keçib. Torpaqlarının bir hissəsinin işğalda, əhalisinin bir hissəsinin isə məcburi köçkün vəziyyətində olmasına, iqtisadiyyatında keçid dövrü olmasına baxma-

Azərbaycanı "avtoritar ölkə" adlandırmaq olarmı...

İqbal Ağazadə:
"Şimali Koreyada avtoritar rejimdirsə, Azərbaycanı da avtoritar adlandırmaq, bu bölgüyə salmaq doğru deyil"

Aydın Mirzəzadə:
"Əgər açıq şəkildə iqtidarı tənqid edə bilirlərsə, deməli, hakimiyyət öz üzərinə götürdüyü vəzifəni əsasən yerinə yetirə bilib"

Sərdar Cəlalov:
"Avtoritarizm insan iradəsinin qanun kimi çıxış etməsi deməkdir"

yaraq Azərbaycan həmişə insan hüquqlarının qorunduğu, Avropa dəyərlərinin bərqərar olduğu bir cəmiyyət qurmağı özünün əsas məqsədi hesab edir. Düzdür, heç kim deyib ki, bizdə hər şey idealdır və biz artıq qarşımıza qoyduğumuz bütün məqsədlərə çatmışıq. Ancaq biz o məqsədləri da-

im özümüz üçün əsas götürmüşük və Azərbaycan ona doğru gedir. Bir tərəfdən Azərbaycanı avtoritar rejimə ittiham edənlər, digər tərəfdən açıq şəkildə bu "avtoritar" rejimi tənqid edirlər, seçkidə, seçkidən sonra parlamentə düşdükdə orada fərqli fikir səsləndirə bilirlər. Bu başqa bir məsələdir ki, biz

Azərbaycanda siyasi müxalifətin təşəbbüskar olmadığını, kabinetdən kənara çıxmadığını, cəmiyyət işlərinə həvəsinin olmadığını deyə bilirik. Və ya müxalifətin heç hamısı vətənpərvər deyil. Beynəlxalq sferada fəaliyyətləri ancaq hakimiyyəti tənqid etməkdən ibarətdir. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ

problemi ilə bağlı məsələlərə nədənsə diqqət göstərmirlər. Bu mənada mən opponentlərimizin dedikləri razılaşmıram. Amma əgər onlar açıq şəkildə hakimiyyəti tənqid edə bilirlərsə, deməli hakimiyyət öz üzərinə götürdüyü vəzifəni əsasən yerinə yetirə bilib".

ADP sədri Sərdar Cəlalov isə bildirdi ki, avtoritarizm insan iradəsinin qanun kimi çıxış etməsi deməkdir və bu da bəzi hallarda Azərbaycanda müşahidə edilən durumdur: "Bir var qanun avtomatik olaraq öz-özünə işləyir. Bir də var ki, qanunlar yalnız o zaman güc qazanır ki, idarə edən qüvvə həmin qanunun işləməsinə təsir edir. Azərbaycanda da bildiyimiz kimi qanunların birbaşa qüvvəyə girməsi istənilən qədər gecikməyə uğrayır. İstər cinayət hüququnda, istər mülki hüquqda qanunların icrası üçün mütləq icra hakimiyyəti və ya başqa məmurlar iradə ortaya qoymalıdır. Azərbaycan məhkəmə təcrübəsi ilə belədir ki, 10 mindən artıq məhkəmə qərarı bu gün icra olunmamış qalır. Məhkəmə qərarları Azərbaycan dövlətinin adından çıxarılır və avtomatik olaraq icra olunmalıdır. Əgər bu qədər qərar icra olunmursa, hətta dövlətin adından çıxarılan qərarların, qanunun özünün birbaşa işləmə gücü yoxdur. Bu da həmin sistem avtoritar şəkildə idarə edildiyini göstərir. Yəni, mütləq kimə tapşırıq verməlidir, əmr verməlidir ki, qərar icra edilsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

Ailəsi radikal dindar qruplaşmaya qoşulan müəllimdən şok açıqlamalar...

Lənkəran sakini fəryad edir; "Bu işlərə görə ailəm dağılıb - yoldaşım məndən boşanıb, qızım mərimdən"; "Oğlum 5 nəfəri vəhhabilərə qoşduğu üçün 55 min manat pul alıb"

Lənkəran şəhərinin İstisu qəsəbəsindən olan Elşən Ağayev redaksiyamıza müraciət edərək, ailə üzvlərinin bütünlüklə vəhhabilərə qoşulması ilə bağlı tükürpədicilik faktları açıqlayıb. Bildirib ki, böyük oğlu Elxan Ağayevin vasitəsilə keçmiş həyat yoldaşı Gülnarə Mahmudova, qızları Aynur və Arzu, digər iki oğlu Elman və Qadirin bu təriqətə qoşulmalarının qarşısını ala bilməyib.

Ailə başçısı başına gələn müdhiş hadisələri bizə belə nəql etdi: "36 ildir fizika müəllimi işləyirəm. 1982-ci ildə xalam qızı Gülnarə ilə ailə qurdum. 3 oğlum, 2 qızım var. Oğlanlarımın hamısını oxutmuşam. Böyük və kiçik oğlum Dəniz Akademiyasını, ortancıl isə Texniki Universiteti bitirib. Ailədə tək işləyən mən olmuşam. Gördüyünüz bu əllər dərsdən sonra dolanmaq üçün məşəddə işləyən insanın əlləridir. Bir dəfə də məşəddə odun doğrayanda ağac qollarımın üstünə düşdü və hazırda əllərim sünidir. Böyük oğlum 2010-cu ildə bir makler vasitəsilə işləmək üçün Türkiyəyə getdi. 6 aydan bir gəlib-gedirdi. Guya ayda 2 min dollar alırdı... Ailəmin vəhhabilərə qoşulması

prosesi 2011-ci ildən başladı. Həmin il Elxan Türkiyədən gəldi. Onun üzündə az saqqal vardı, hiss olunurdu ki, evvəldən uzun olub. İnanmazdım ki, başıma belə hadisə gələr. Ona üzünü qırmağı tapşırıdım. Axsam evə gələndə oğlumun otağına girdim. Azana az qalırdı. Vəhhabilər namazı bizdən 7-8 dəqiqə evvəl qılırlar. Oğlum otağa girəndə namaz qılan gördüm. Mənə dedi ki, sünni namazı qılıram. Ona bir-iki şillə vurdum, pilləkənlərdən itələdim. Sonra məlum oldu ki, yoldaşım və qızım da bu təriqətə qoşulub. Oğlum qovandan sonra babası ilə işləmək üçün Türkiyəyə getdi. Yoldaşıma geri durmayacağı təqdirdə boşanacağımı dedim. Mənə söz versələr də, iki aydan sonra onları yenə vəh-

habi namazı qılan gördüm. Qəlbən sindim. Şikəstəm, insan belə olanda hər kəs üstünə gəlir. Xüsusilə, övladların səni bəyir edəndə hər şey insanın gözündə ölüdür. Kaş ki, üstümə düşən ağac mənə öldürərdi, bu hadisələr də başıma gəlməzdi... Qohumlar yığılıb bir də mənə razi saldılar ki, arvadın qohumundur, ata-anası yoxdur, boşama.

Amma bir müddətdən sonra yenə də onları elə gördüm. Üstlərinə gedəndə oğlum qabağıma keçdi və mənə əl qaldırmaq dəvəsinə gəldi. İlk dəfə idi belə halla qarşılaşdım. Onları evdən çıxarıdım. Onları evdən çıxarıdım. Oğlum mənə dedi ki, bir də anama və bacıma namaz qılmaları ilə bağlı təzyiqli etsən, məndən incimə. Dedim mənə vuracağ-

san? Dedi ki, sənə son sözümlə dedim. Üç oğlum indiyə qədər qarşımda mayka ilə belə olmayıblar. Amma indi qanımı içməyə hazırırlar. İki il onların üzərləndə ümidi ilə əməllərinə göz yumdum. Qazanıb evə gətirirdim, yeyirdilər. Məni zəhərləyə biləcəklərindən də çəkinirdim. O vaxt qızım Şirvanda arda idi. Orada onlar üçün torpaq almışdım. Digər qızım da Gürcüstana ərə gedib. Bu söhbətlər çıxanda maraqlandım ki, onun əri də vəhhabidir. Oğullarının kompüterləri indi ələ keçirilsə, orada hansısa terror təşkilatları ilə əlaqələri də aşkarlanı bilər. Onların dostlaşdığı 81 nəfər radikal vəhhabinin ayrıca sosial şəbəkəsi var. Araşdırdığım bu qədərdir. Adlarını DTX-ə vermishəm, cavab gözləyirəm".

Ata vəhhabilərə qoşulduqdan sonra ailəsini dağıdan qızından da danışdı: "Böyük oğlum Türkiyədən çıxarıb burada BP-yə işə düzəltdim. Sən demə, bu qurumda vəhhabilər var imiş. Oğlum orada işləyərkən ev tikiydi. Anasını, bacısını və qardaşlarını ora köçürdü. Qızım nə qədər kirayə qalırdı, evdə söz-söhbət yox idi. 4 dəfə körpəsi var qızımın. Qızımı buraxıb kürəkəni tutmuşam. Çünki fəhləliklə çalışıb ailəni saxlayırdı. Kürəkənim mənə demişdi ki, evdən 43 disk tapdım. Həmin disklərdə konkret baş kəsməkdən söhbət gedirdi. O disklərə baxan şəxsin başını kəssən belə vəhhabilərdən uzaqlaşmaz... Ötən ilin sentyabr ayının 28-dən qızıma və nəvələrimə həsrətəm. Mənimlə görüşmərlər. İki dəfə DTX və polis vasitəsilə görüşdüm. Oğlum BP-də işləyən qurum onu Səudiyyə

Ərəbistanına apardı. Oradan oğlumun adına məktub gəldi ki, şirkəti guya məlumatlısız tərk edib, işdən qovacaqlar. Məlumat almışam ki, oğlum 5 nəfəri vəhhabilərə qoşduğu üçün 55 min manat pul alıb. Onun ailə üzvlərini qoşmaq üçün də evvəl Maarif adlı şəxs 55 min manat almışdı. Maarif qızım kirayədə qalarkən onların qonşusu idi. Bundan sonra xəbər tutdum, yeznəm mənə dedi. Vəhhabilər kiçik uşaqları bu şəkildə əldə edirlər, böyüyəndə onlar hazır şəkildə vəhhabi olurlar. Necə ki, oğlum 4 nəvəmi vəhhabilərə qoşdu. Böyük nəvəmin heç 6 yaşı yoxdur. Oğlum barədə bir fakt da deyim ki, sonuncu dəfə onlarla görüşə gedəndə Səudiyyə Ərəbistanından oğlum internet vasitəsilə qoşulmuşdu. Bacısına deyir ki, gəl bura, uşaqları da gətir. Qızımın qayınanası mane olurdu. Axırda qayınanı bağlatdırdı və bilmirəm nə danışıdı. Sonra qızımın səsinə eşitdim ki, gələndə ora, amma qayınatam və atam gəlməsin. Yeznəm getməyə razı olmadı və qızımın ailəsi dağıldı. Oğlanlarını dəfələrlə DTX çağıraraq sorğu-sual edib. İşə xitam verilsə də, yenedən qaldırdım. İndi proses uzansa da, məhkəmə olacaq. Şirvanda vəhhabilərin məscidi var. İcra başçısı Mərdan Camalov yenedən o məscidi işə salıb. Bütün dövlət qurumlarından kömək istəyirəm".

Şikayətçi müraciətləri nəticəsiz qalsa, yeznəsi ilə bərabər özlərini yandıracaqlarını bildirdi.

Redaksiya yazıda adı keçən hər bir kəsi dinləməyə, mövqeyini dərc etməyə hazırdı.

□ Cavansir ABBASLI

Hüquq müdafiəçisi, Almaniya mühacir həyatı yaşayan Ələvsət Əliyev Ukraynada saxlanması barədə xəbər vermişdik. Ukraynanın <http://qha.com.ua> saytının bu barədə hazırladığı geniş məqalə, Ə.Əliyev mənə bu mövzu ilə bağlı keçirdiyi "Postmaydan Ukrayna: avtoritar ölkələrin xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq davam edir?" mövzulu mətbuat konfransında dedikləri də müsəvat.com oxucularına tanışdır.

Ukraynadan Almaniya qayıdan Ə.Əliyev müsəvat.com-un bu olayla bağlı suallarını cavablandırdı.

- Sizin həbs hekayəniz ilk gündən olduca gizli saxlandı. Ta ki, Ukrayna mətbuatı bu barədə yazana qədər. Niyə saxladız?

- Hekayədən çox baş verənler nağıla bənzəyir. Məni Azərbaycanın təşəbbüsü ilə saxlamışdılar. Mətbuata da bu məlumatın DİN tərəfindən və ya Prokurorluq tərəfindən çıxarılacağını gözləyirdim. Lakin onlar da mənim ekstradisiyanın mümkünlüyünü bildiyindən bunu etmədilər. Mənim məlumatı gizli saxlamağıma səbəb isə sadəcə yaxınlarıma narahatlıq yaratmamaqla bağlı idi. Doğmalarımın narahat olmalarını istəmədim və qısa müddətdə çıxacağıma əmin idim. Çıxandan dərhal sonra isə mətbuat konfransı keçirdim və baş verənlər haqqında Ukrayna mətbuatında ətraflı məlumat verdim. Azərbaycan mətbuatı da oradan məlumat əldə etmişdi.

- Hekayəni mətbuat konfransında dediklərinizə əsasən az-çox bilirəm. Amma istərdik detallı danışaq. Necə oldu bu həbs?

- Sadəcə olaraq Donbasdan və Kırımın məcburi köçkünlərlə bağlı vəziyyəti öyrənmək üçün Ukraynaya səfər etdim. Planlaşdırılmış görüşlərim var idi. Eyni zamanda Azərbaycanlıların təşkilatlanması ilə bağlı Ukraynadakı vəziyyəti öyrənmək, Almaniya yaratdığı təşkilatı Ukrayna ilə əlaqələndirmək imkanlarını öyrənmək istəyirdim. Rəsmi məlumatlara görə, Ukraynada 500 000 nəfərə yaxın soydaşımız yaşayır. Lakin hava limanında məni saxladılar

və bildirdilər ki axtarışdayam. Mən onlara Almaniya 1951-ci il Konvensiyasına əsasən aldığım yol sənədini təqdim etdim. İzah etdim ki, həmin Konvensiyaya 2002-ci ildə Ukrayna da qoşulub. Bu o deməkdir ki, 1951-ci il Konvensiyası əsasında qaçqın kimi tanınan şəxs ölkəsinə qaytarıla bilməz. Ölkəsinə qaytarıla bilməz həm də o deməkdir ki, həmin statusda olan şəxslər ölkəsinə verilmək məqsədi ilə həttə saxlanıla da bilməz. Lakin Kiyevdə Borispol beynəlxalq hava limanında buna əhəmiyyət vermədilər. Dedilər ki, biz sizi tutmalıyıq və Baş Prokurorluq Araşdırma aparmalıdır, araşdırma başa çatana kimi isə həbsdə qalmalısınız. Beləliklə, 17 aprel 2016-cı il tarixinə keçən gecə Dövlət sərhəd Xidmətinin əməkdaşları məni saxladılar və polisə təhvil verdilər. Polis 72 saat müddətinə saxlanılmam haqqında protokol tərtib etdi. 19 apreldə isə Borispol rayon məhkəməsi mənim 25 gün həbs edilməmə haqqında qərar qəbul etdi. Həmin məhkəmə prosesinə hazırlıq zamanı və məhkəmə prosesində tərcüməçi ilə təmin olunmadım. Vəkil seçmək üçün mənə şərait yaradılmadı. Növbətçi vəkilə müqavilə bağlamaqdan başqa yolum qalmadı. Sonra apellyasiya şikayəti verdim və 6 mayda apellyasiya məhkəməsi məni həbsdən azad olunmağı və Borispol rayon məhkəməsinin qərarının ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etdi. 10 mayda Ukrayna Baş Prokurorluğunun Azərbaycan ekstradisiyanın təmin edilməsi üçün məni həbs etməyimi haqqında vəsətətinə baxdı və vəsətətin

"Mənim həbsim hekayədən çox nağıla bənzəyir"

Siyasi mühacir, hüquq müdafiəçisi Ələvsət Əliyev: "Mənim məlumatı gizli saxlamağıma səbəb..."

Ələvsət Əliyev

qanunsuz olmasına əsaslanaraq təmin etmədi. 19 mayda mənim Azərbaycan Respublikasında ekstradisiya haqqında Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun qərarını aldım. Əslində, Azərbaycan tərəfdən bu mürciəti hazırlayan Rüstəm Usubov yaxşı bilirdi ki, bu, mümkümsüzdür, lakin kiməsə xətir bunu etməli olmuşdu. Daha sonra Interpol axtarışdan çıxarılmam üçün mürciəti etdik. 23 mayda Ukraynanı təhlükəsiz tərk etmək barədə BMT-nin Qaçqınların İşləri üzrə Ali Komissarlığının Ukrayna Hökumətinə mürciəti göndərildi və sürəti də mənə təqdim olundu. Mən də həmin məktub əsasında 24 mayda Ukraynanı tərk etdim və Almaniya qayıtdım.

- Həbs günləriniz, türmədəki şərait də deyərsən çox ağır olub...

- Ağır deməzdim. İnsan yaşayır və onunla bərabər olan digərlərinə faydalı olursa, qəlbində Allah sevgisi varsa və bu sevgini ifadə edirsə şərait necə olmasının o qədər də fərqi yoxdur. Sadəcə harada olmandan asılı olmayaraq hüquqların uğrunda davamlı mübarizə aparmalısan. Orada mən özümü Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının nəzarətində hiss edirdim. Məsələn 26 mayda mənim icazəm olmadan Azərbaycanın hüquq mühafizə orqanlarını təmsil edən bir polkovnik mənim yanına gəldi və mənimlə görüşdü və mənim Azərbaycana qayıtmamın əhəmiyyətini mənə izah etməyə başladı. Bildirdi ki, nəyin bahasına olursa-olsun məni Azərbaycana verəcəklər. Məsləhət etdi ki, konüllü ərizə yazaraq Azərbaycana gedim.

Bu kimi qanunsuzluqlar Azərbaycan dövlətçiliyinin naminə olsa çox sevinərdim... Artıq Romada Interpolun Mərkəzi Bürosunun iclasında mənim işim geniş müzakirə olunub və bu kimi qanunsuzluqların qarşısının alınması yolları müzakirə predmetinə çevrilməkdədir. Bundan başqa, mən 20 gün karantində saxlanıldım. Halbuki karantində 3 gündən artıq heç kimi saxlamalı deyillər. 16 çarpayısı olan otaqda 26-28 nəfər olurdu hər gün. Lakin bunlar dözülsə idi. Əsası odur ki orada olan insanların əksəriyyətinə faydalı ola bildim. 20 günlük pis şərait insana ancaq şirin xatirələr saxlayır.

- Saxlanılacağınızı gözləyirdinizmi? Ekstradisiya ehtimalınız çox güclü idi?

- Saxlanılmamı qətiyyənlə gözləmədim. Çünki mən Interpolun axtarışında olanlar arasında adı tapmamışdım. Ümumiyyətlə, qaçqın statusu olan şəxslərin Interpolun axtarışına salınması ciddi qanun pozuntusudur və bu məsələ hazırda çox ciddi müzakirə olunur. Məqsəd odan ibarətdir ki, mənim vəziyyətimdə olan insanların saxlanılmasına yol verilməsin. Ekstradisiya ehtimalım yox idi. Azərbaycan bir gün ərzində tələb olunan bütün sənədləri Ukraynaya təqdim etdi. Mənim işimi aparən prokurora bir gün ərzində Azərbaycandan 20 dəfədən çox zəng edil-

mişdi ki, mənim verilməmi tələsdirsinlər. Sonuncu gün o prokurorla görüşən zaman bildirdi ki, Kiyevdə son 6 ayda 10 nəfərdən çox Azərbaycan vətəndaşı oğurlanıb, valideynlərindən və ya ailə üzvlərindən milyonlarla məbləğ pul alınandan sonra həmin şəxslər buraxılır. Sonrasını günlərdə Ukraynada bu kimi cinayətlərin çox tez-tez baş verdiyini başqa mənbələrdən də dəqiqləşdirə bildim. Lakin Azərbaycan hüquq mühafizə orqanları və mətbuatı bu hadisələri itimləndirməkdən nədənsə vaz keçir.

- Eyni təhlükə sizi təqib edə bilərmidi? Almaniya, eləcə də səfər etdiyiniz digər ölkələrdə...

- Mən ən qısa zamanda Interpolun axtarışından çıxarılacağıma inanırdım. Bu təhlükə məni heç zaman heç yerdə təqib edə bilməz. Araşdırma zamanı cinayət işinin bütün materiallarını əldə edə bildim. Məlum oldu ki, Azərbaycanda Emin Şəkinski-nin naməlum mənbədən, naməlum formada əldə etdiyi, naməlum kopyorlardan ibarət 60 min manat pulunu, Emin Şəkinskiyə heç bir aidiyyəti olmayan, onun heç vaxt olmadığı, naməlum şəxsə məxsus olan mənzildən, naməlum seyfədən, naməlum tarixdə, naməlum şəxslərlə əvvəlcədən cinayət əlaqəsinə girməklə, naməlum şəraitdə oğurlanırdım.

O da məlum oldu ki, həmin cinayət işinin ibtidai istintaqı zamanı mənim Qurbanov Tahir Süleyman oğlu adında vəkilim də olub.

Hazırda bu işlə bağlı vəkil tutmaq və həmin cinayət işinin mənim barəmdə olan hissəsinin xitamı mümkünlüyünü müzakirəsini aparırıq.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

General-siyasətçi İlqar Qasimov yoxa çıxıb

Bir il öncə "Avrasiya Hərəkatı" elan edən iki generalın yarımçıq qoyulan projesi

2015-ci ilin iyulunda "Avrasiya Hərəkatı" yaratdıqlarını və Azərbaycanın Vladimir Putinin projesi olan Avrasiya İttifaqına qoşulması üçün təbliğat aparacaqlarını ictimaiyyətə açıqlayan keçmiş milli təhlükəsizlik naziri Nəriman İmranov və Rusiyanın sabiq ədliyyə generalı İlqar Qasimovdan bir ilə yaxındır heç bir xəbər-ətdər yoxdur. Dünən İlqar Qasimovdan müsahibə almaq üçün onu xeyli aradıq. Bir çox kanallara baş vurmağımıza baxmayaraq, onun harada olduğunu bilən olmadı. Sosial şəbəkədə aramalarımız da nəticə vermədi.

Qeyd edək ki, təxminən bir il öncə - Rusiyanın Azərbaycanı Avrasiya İttifaqına qoşmaq üçün böyük saylar göstərdiyi zaman-

da adları Rusiya kəşfiyyatına, hərbi dairələrinə bağlılıqda hallanan İlqar Qasimovun və Nəriman İmranovun qəfil ortaya çı-

xaraq "Avrasiya Hərəkatı" yaratdıqları barədə bəyanat yaymaları çox böyük söz-söhbətə, müzakirələrə səbəb olmuşdu.

Ona görə ki, "General" ayaqda İlqar Qasimov Azərbaycanı yenidən Kremlin təsir dairəsinə qaytarmağa çalışan siyasətçilərdən biri kimi tanınır. Belə bir şəxsin "Avrasiya Hərəkatı" elan etməsi Rusiyanın siyasi dairələrinin Azərbaycanı öz nüfuz dairəsinə qaytarmaq üçün yeni oyuna başlaması kimi şərh edil-

İlqar Qasimov

irdi. Ancaq zaman keçdikcə bəlli oldu ki, nə İlqar Qasimov, nə də Nəriman İmranov Azərbaycan cəmiyyətinə təsir etmək, cəmiyyətdən dəstək almaq gücündə, nüfuzunda olan fiqurlar deyil. Siyasi şərhçilər hesab edir ki, görünür, "Avrasiya Hərəkatı" məsələsinin bu iki adamın ifasında ortaya atılması Moskvanın sınaq keçirməsi üçün bir qədər nəticə gətirib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın demokratik müxalifət qüvvələri dərhal "Avrasiya Hərəkatı"na və İlqar Qasimova sət münasibətlerini ifadə etmişdi. **ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu** İlqar Qasimovu saxta general və həttə fırıldaqçı adlandırdıqdan belə çəkinməmişdi. O qeyd etmişdi ki, İlqar Qasimov bir neçə ildən bir müxtəlif adlarla təşkilatlar yaratdığını elan etməklə peyda olur. Bir müddət hansısa qaranlıq işlərlə məşğul olduqdan sonra yox olur. Hətta

qar Qasimova da "kölgəyə çəkilmək" göstərişi verilib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın demokratik müxalifət qüvvələri dərhal "Avrasiya Hərəkatı"na və İlqar Qasimova sət münasibətlerini ifadə etmişdi.

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu İlqar Qasimovu saxta general və həttə fırıldaqçı adlandırdıqdan belə çəkinməmişdi. O qeyd etmişdi ki, İlqar Qasimov bir neçə ildən bir müxtəlif adlarla təşkilatlar yaratdığını elan etməklə peyda olur. Bir müddət hansısa qaranlıq işlərlə məşğul olduqdan sonra yox olur. Hətta

bir zamanlar ADP-nin Ali Məclisinin sədri də olub: "1996-cı ildə ADP ilə Ədalət Partiyası birləşəndən sonra İlqar Qasimov təxminən iki il bizim partiyanın Ali Məclisinin sədri olub. O, Ədalət Partiyasının üzvü kimi gəlmişdi. Sonra İlyas İsmayılova da xəyanət etdi. Onu partiyadan uzaqlaşdırdıqdan sonra Azərbaycanı tərk edib Rusiyaya getdi. Moskvada fırıldaq yolu ilə ədliyyə sistemə daxil oldu və özünün dediyinə görə ədliyyə generalı rütbəsi alıb. Həmin status altında da çox maxinasıyalar həyata keçirib. Rusiya kəşfiyyatı da ardıcıl olaraq ondan istifadə edib. Mən onu çox yaxşı tanıyıram, yalançıdır, fırıldaqçının biridir. Onun ADP-dən çıxarıldıqdan sonrakı dövrlərdəki fəaliyyətini də izləyirəm. O, Rusiya kəşfiyyat orqanları tərəfindən "verbovka" olunmuş bir adamdır. İlqar Qasimov yalnız Azərbaycanda Rusiyanın maraqlarını müdafiə edir. Azərbaycandakı demokratik güclərin zəiflədilməsinə xidmət eləyən proseslərin içindədir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Prezident İlham Əliyev mayın 21-də verdiyi fərmana əsasən, iyunun 1-dən etibarən Azərbaycanda bir sıra iqtisadi cinayətlərdə suçlanan, qanunsuz sahibkarlıqla məşğul olan şəxslər cərimə ödəməklə məsuliyyətdən azad olunacaqlar. Bir sözlə, iyunun 1-dən Azərbaycan cəmiyyəti, iqtisadiyyatı üçün yeni dönmə başlayır. İqtisadi cinayətlərə görə müvafiq maddələrlə həbsdə olan iş adamları azad olunacaq, xaricdə cinayət təqibində olanların ölkəyə girişi, eləcə də ölkədən çıxmasına yasaq qoyulanların çıxışı leğallaşdırılacaq.

Bəs, görəsən, iqtisadi amnistiya hansı müsbət nəticələrə səbəb olacaq? Xaricdəki tanınmış iş adamları ölkəyə qayıda biləcəkmə?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran iqtisadçı-ekspert, Azərbaycan Demokratiya və Rifah Partiyasının sədri Qubad İbadov iqtisadi amnistiyani müsbət addım adlandırdı: "Mən özüm amnistiya təklifi ilə dəfələrlə çıxış etmişəm. Təkcə, maliyyə amnistiyası yox, mən ümumilikdə vergi amnistiyasını təklif etmişəm. Hesab edirəm ki, elə ölkə prezidentinin imzaladığı da mahiyyətə vergi amnistiyasıdır. Azərbaycanda iş adamı, sahibkarlar, fiziki və hüquqi şəxslər üçün vergi ilə bağlı problemlərin həlləsinə bu amnistiyanın böyük əhəmiyyəti ola bilər. Bildiyiniz kimi, ən böyük problemlər vergi borclarının yaranması ilə bağlı idi. Əvvəllər vergi borcları cəza predmeti idi. İndiki halda isə bu addım təqdir olunmalıdır və bu amnistiyanın davamı olaraq, hüquqi baxımdan qanunsuz şəkildə həbsdə qalanların azadlığa çıxması, xaricdə olanların ölkəyə qayıtması daha yaxşı olardı. Bu fərman imzalanandan sonra ölkədən çıxış qadağalarının saxlanılması, həbsdəkilərin çıxarılmaması absurd olardı. Mən bunu islahatlara başlanğıc mərhələsində əhəmiyyətli bir addım hesab edirəm. Düşünürəm ki, bu fərmanın əks nəticələri ola bilər. Sahibkarlara olan basqılar azalarsa, qanunsuz həbslər yığılırdırsa, bundan ancaq iş adamları və istehlakçılar qazanacaq".

Cinayət təqibində olan xaricdəki iş adamları Azərbaycana gələ biləcəkmə?

Ekspert vurğulayıb ki, bu fərmandan sonra hökumət xaricdə olan bezi şəxslərin, eləcə də tanınmış simalardan Rəsul Quliyevin, Hüseyn Abdullayevin, Zülfüqarlı qardaşlarının ölkəyə gəlməsi ilə bağlı müəyyən addımlar atmalıdır: "Bizim ölkədən kənar yaşayan

Iyunun 1-dən Azərbaycan

“Üçün yeni dönmə başlayır

İqtisadi amnistiya xeyli şəxsin qapısını açacaq; Rəsul Quliyevin də ölkəyə qayıdışına "yaşıl işıq" yana bilər

Qubad İbadov

Ərəstun Oruculu

xeyli iş adamlarımız, tanınmış simalarımız var. Onların da üzünə qapılar açılmalıdır, onlar da vətənə qayıtmalıdır, öz bacarıqları çərçivəsində burada fəaliyyət göstərmələri üçün şərait yaradılmalıdır".

Politoloq Ərəstun Oruculu isə hesab edir ki, məhz Rəsul Quliyevin ölkəyə gəlişinin əngəllənməsinin səbəbi iqtisadi deyil, siyasi amillərlə bağlıdır.

İqtisadi amnistiyanın arzuolunmaz nəticələrinə də olacağına inandıran Ərəstun Oruculu bunun iqtisadi cinayətkarlığı artıracağını bildirdi: "Bu fərmanın nəticələri həm müsbət olacaq, həm mənfi. Lakin hazırkı durumla müqayisə apararsanız mənfi nəticələri daha çox olacaq. İqtisadi amnistiya bütün toplanmış vəsaitlərin rəsmiləşdirilməsi deməkdir. Lakin o iqtisadi cinayətlər bağışlanırsa, tam əks effekt verəcək. Yeni bezi şəxslər bu cinayətləri törətməkdə davam edəcəklər. Mənim səma

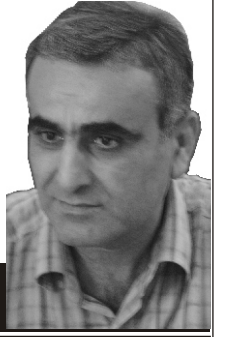
halları artacaq, korrupsiya artacaq, büdcə vəsaitləri dağıdılacaq. Ona görə də, burada hərtərəfli işlənmiş bir qanun lazımdır. Bu qanun parlament tərəfindən hazırlanaraq qəbul olunmalıdır. Bir sıra dövlətlərdə bu konstitusiya mədəsi şəkildə qəbul olunur. Lakin indiki halda bu fərmanın mənfi təsirləri müsbət nəticələrindən daha çox olacaq. Sadəcə olaraq, iqtisadi cinayətkarlığı artıracaq".

"Fərman verilsə də, azad məhkəmə yoxdur"

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu addımın pozitiv nəticələrə gətirəcəyini bildirdi: "Bu müsbət bir addımdır. Lakin bir sorun var ki, xaricdə olan iş adamlarının güvən məsələsi təmin olunmalıdır. Həmin adamlara heç kim zəmanət vermir ki, Bakıya qayıdandan sonra heç bir problemlə üzləşməyəcəklər. Bu

səbəbdən xaricdə yaşayanların, vergi borclarına görə təzyiqlərə məruz qalmış şəxslərin Bakıya gələndən bir müddət sonra təzyiqlərə məruz qalmayacaqlarının təminatı yoxdur. Çünki ölkədə normal məhkəmə yoxdur, belə hadisələr baş verdikdə, prezidentin verdiyi fərmana uyğun olaraq sahibkar məhkəməyə müraciət etsin, məhkəmələr də normal qərar çıxartınsınlar. Bu baxımdan fərman yaxşı olsa da onun həyata keçirilməsi müəyyən problemlərlə üzləşəcək. Lakin bu problemlər olmasa, iqtisadi

Heç vaxt qaytara bilməyəcəyimiz borc

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Azərbaycanın bütün bayramları 28 Maydan sonra gəlir!

Azərbaycanın yaxın tarixinin ən şanlı, ən parlaq, ən şərəfli gününü yaşayırıq. 28 May Cümhuriyyət Günü'nün müstəqillik tariximizdə önəmi böli. Müsəlman Şərqində qurulan ilk demokratik dövlət cəmi 23 ay yaşasa da, onun bizə miras qoyduğu dəyərlər, atributlar yeni və müstəqil Azərbaycan dövlətinin təməlinə durdu - bu da böli.

O da bölidir ki, indiki Azərbaycan Respublikası 1918-20-ci illərdə mövcud olmuş ADR-in siyasi-hüquqi varisidir. Bu, 1991-ci ilin Müstəqillik Haqda Konstitusiya Aktında da əksini tapıb. Necə dəyərlər, tarixi ədalət çoxdan bərpa edilib.

ADR-in mövcudluğuna, istiqlalımızın banisi Məmməd Əmin Rəsulzadə və silahdaşlarının tarixi fədakarlığı və missiyasına vaxtaşırı dil uzadan bəzi "5-ci kolonçu"lara yalnız bunu xatırlatmaq yetər ki, Cümhuriyyət olmasaydı, nəinki indiki Azərbaycan, heç Sovet Azərbaycanı da mövcud olmazdı. Cümhuriyyət olmasaydı, biz yəqin ki, hələ də Rusiyanın tərkibində onlarla muxtariyyətdən biri idik - Dağıstan, Çeçenistan kimi. Bəlkə də çoxdan millət, toplum olaraq assimilyasiya olunub getmişdik də.

Elə təkcə buna görə - 98 il öncə Azərbaycanı coğrafi anlamdan çıxarıb, dünya xəritəsində siyasi anlam, siyasi faktora çevirdiklərinə görə bu böyük kişilərə RƏHMƏT düşür. Hələ onu demirik ki, ADR-in süqutundan sonra da onlar hər cür terror və təhdidlərə, məhrumiyət və əzablara rəğmən, öz yollarından dönməyib, ən ümitsiz vəziyyətdə belə mübarizələrini Azərbaycan hüduqlarından kənarında, son nəfəsədək davam etdiriblər.

Unutmayaq, biz, ilk növbədə bu kişilərin Azərbaycan naminə titanik və təmənnəsiz əziyyət və prinsipi- allığının, qətiyyət və siyasi iradəsinin hesabına dövlət, millət olaraq mövcudduq. Buna görə onlara borclu- yuq. Azərbaycan dövləti var olduqca gələcək nəsillər də onlara borclu olacaq. Bu borcu qaytarmaq mümkün- süz! Bu borc ölçüyə sığmaz ki!..

Odur ki, 28 Mayı daima adımıza, dövlətimizə, xalqımıza layiq keçirməklə, o kişilərin haqqını tanımaqla biz əslində dövlət, millət olaraq elə özümüzə dəyər, istiqlal düşmənlərimizə isə gözdağı vermiş oluruq. Zira, Azərbaycanın bütün bayramları 28 Maydan sonra gəlir.

Konstitusiya ilə hazırkı Azərbaycan Respublikasının Cümhuriyyətin hüquqi-siyasi varisi sayıldığını boşuna xatırlatmaq deyil. Məsələ də ondadır ki, AXC-nin bayrağı, himni, gerbinə sahib çıxdığımız kimi, onun irsinə və demokratik dəyərlərinə də sahib çıxmağı bacarmalıyıq - dövlət, millət, hakimiyyət olaraq. Nə qədər gec deyil.

Əgər hakimiyyətlər bunu hansısa səbəbdən istəmirsə, xalq onları buna məcbur etməyi bacarmalıdır. Sadəcə səbəb: Qarabağ məsələsi də daxil, xalqın iri-lixirdalı bütün problemlərindən qurtuluş Cümhuriyyət irsinə əxz etməkdən keçir. Vəssalam.

O zaman böyük öndər və işıqlı insan Rəsulzadəyə Bakının mərkəzində heykəl qoymağa lüzum da qalmaz. Nədən ki, böyük kişilərə ən böyük heykəl elə bu olacaq - İstiqlal dəyərlərinə sahib çıxmaq! Nə qədər ki, indiki Azərbaycan yalnız bayrağı, gerbi və himni ilə ADR-ə bənzəyəcək, nə qədər ki, o, ADR-dən daha çox, Sovet Azərbaycanına oxşayacaq, problemlərimiz azalmayacaq.

Heç olmasa, 100 illiyə kimi ayıbımızı düzəldək. Dövlət, millət olaraq...

Şeyx və deputat qardaşı ittihamlara niyə cavab vermir?

Ağır suçlamalara məruz qalan Paşazadələr mediadan qaçırırlar

Qafqazın şeyxi, QMİ sədri Hacı Allahşükür Paşazadə və onun deputat qardaşı Cavanşir Paşazadə hazırda həbsxanada olan, keçmiş şərikləri Müğdət Həşimovun ittihamları qarşısında susurlar.

Redaksiyamıza göndərilən məktubda M.Həşimov Paşazadələrlə şəriqliyi zamanı başına gələnləri ətraflı şəkildə qeyd edib. Həmin məktub mayın 23-də "Yeni Müsavat" qəzetində dərc edilib.

Şikayət məktubunda yazılanlarla bağlı qısa olaraq qeyd edək ki, həbsdə olan Həşimov məktubunda deyir ki, C.Paşazadənin himayəsində olan "Aygün-C" MMC-nin təsisçiləri ilə onun arasında 2012-ci ilin 6 dekabrında rəsmi qaydada "birgə fəaliyyət haqda" müqavilə bağlanıb. Müqavilənin şərtlərinə görə onunla iş birliyində Allahşükür Paşazadənin heyat yoldaşı və oğlu, Cavanşir Paşazadənin qızı və kürəkəni olub.

Tərəflər arasında münasibət biznes maraqları səbəbindən korlanandan sonra C.Paşazadə tibb müəssisəsindən bəzi avadanlıqların yoxa çıxdığını bildirib.

M.Həşimovun həbsxana yolu da bundan sonra açılib. M.Həşimzadə deputatın ondan müəssisənin açılması üçün bankdan götürülən 700 min manatı tələb etdiyini deyir.

Paşazadələrin şerikinin ittihamları ilə bağlı dəfələrlə qarşı tərəfə müraciət etsək də zənglərimiz cavablandırılmır. Nə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, nə də onun deputat qardaşı Cavanşir Paşazadə məsələ ilə bağlı danışmaq istəmir.

Kifayət qədər ciddi ittihamların irəli sürülməsinə baxmayaraq şeyx

ve ailə üzvləri ictimaiyyət arasında böyük rezonans doğuran məsələni təkzib etməyə belə maraqlı göstərmir.

C.Paşazadə Milli Məclisin iclaslarında çıxış etməyə meyilli olmadığı kimi, mətbuat nümayəndələrinin telefon zənglərinə də cavab verməyə ərindir.

Həbsdə olan M.Həşimov şeyxin qardaşının və ailə üzvlərinin cinayət işində adı hallandığını, lakin aylardır davam edən istintaqa bir dəfə də olsun ifadə vermədiklərini də deyib.

İ.MURADOV

Bizim müqəddəs gün - 28 May

Xalid KAZIMLI

ÖZ dövlətini qurmuş hər millətin tarixində elə bir gün var ki, gerçəkdən də müqəddəs gündür, yüz illər keçsə də dəyərini itirmir. O gün bizim üçün bu gündür - mayın 28-i. 1918-ci ilə qədər adi təqvim günlərindən biri olan bu gün o vaxtdan bəri bizim üçün 28 Maya çevrilib, müqəddəsdir.

Arada düz yetmiş il bu günü bizə unudurmağa çalışıblar, ancaq möhkəm yaddaşlar, tozlu arxivlər, bir də xarici ölkələrdə vətən həsrətilə qovrulan həmvətənlərimiz 28 Mayın yaddaşlardan silinib getməsinə imkan verməyiblər.

Əvəzində 70 il boyunca təntənəylə qeyd edilən 28 aprel günü yaddaşlardan silinib getdi, yeni tarix kitablarına isə iş-gəl günü kimi düşüb.

Bizim Respublika günümüzü başqa dövlətlərin analoji günündən fərqləndirən önəmli detallar var. Biz gerək onları qeyd edək və qiymətini verək.

Birincisi odur ki, 1918-ci ildə dünyada müstəqil dövlətlərin sayı indikindən qat-qat az idi, Asiya, Afrika, Cənubi Amerika qitələri başdan-başa Avropanın qüdrətli ölkələrinin müstəmləkələrindən ibarət idi. Azərbaycan belə bir vaxtda müstəqillik qazanmışdı.

İkincisi, o zamanlar dünyada demokratik ölkələrin sayı 20-yə çatmırdı. Rus müstəmləkəsindən xilas olan Azərbaycan parlamentli respublika quruluşuna keçən və demokratik idarəetmə prinsiplərini əsas götürən ölkə idi.

Günümüzdə də dünya ölkələrinin beşdə üçü demokratiyanın nə demək olduğunu bilmir və tam əksəriyyəti xunta rejimləri, diktatorlar və avtoritar liderlər tərəfindən idarə olunur. Ancaq işə baxın ki, 98 il öncə Azərbaycanda demokratik rejim bərqərar edilmiş, parlamentli respublika quruluşuna üstünlük verilmiş.

Bu, o deməkdir ki, 100 il öncə bu xalqın böyük intellektual potensialı olub və o, prinsipcə, demokratiyaya hazır (ən azı elitası) cəmiyyətə sahib imiş.

Bəzən deyirlər ki, guya 96-97 il öncəki demokratik idarəetmə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutuna səbəb olub. Xeyr. O zaman ölkədə yaşanan siyasi böhranda parlament qovğalarının rolu olsa da, süqutun səbəbi əlverişsiz beynəlxalq vəziyyət və rus aqressiyası idi.

Dünyada neft erasının, enerji epoxasının yeni başladığı bir vaxtda neftlə zəngin olan, ancaq hələ özünü müdafiə edə bilmək üçün yetərli hərbi gücü olmayan Azərbaycan Rusiyanın da olmasa, İngiltərənin, İranın müstəmləkəsinə çevrilecəkdi. Qızıl mədəninə dişini qıcayanlar çox idi.

Fəqət "hadisə yeri" nə ən yaxın ölkə Rusiyaydı və o, öz arxa bağçası saydığı ölkəni əlindən buraxmaq istəmirdi (necə ki indi də istəmir).

Bəs Azərbaycan öz 28 Mayının nailiyyətlərini qoruyub saxlaya bilərdimi? Belə görünür ki, xeyr, biz o vaxt millət dövlət olaraq ikiqat, üçqat güclü olsaq da, dünyanı yenidən bölmək istəyən hərbi aqressorlar qarşısında dövlət müstəqilliyimizi qoruyub saxlaya bilməyəcəkdik.

Bəlkə də 1920-ci ildə 11-ci qırmızı ordunun qarşısını on minlərlə millət fədaisinin şəhadəti hesabına almaq, işğalçı ordunu dəf etmək olardı, amma 1922-də, 1925-də, 1933-də, 1938-də, 1940-da, 1945-də olası hücumların qarşısında durmaq mümkün olacaqdımı?

Bununla belə, 1920-ci ildə bütün nailiyyəti puç edilmiş 28 Mayın tarixi əhəmiyyəti ona görə böyükdür ki, o, milli özünüdərk mərhələsinə yenidən qaydını qoymuş və hələ özünün hansı qövmdən olduğunu, hansı dili danışdığını bilməyən bir millətə öz müqəddəratını təyinetmə hüququnun nə olduğunu başa saldı. Əcdadlarımız öz dövləti olmağın nə demək olduğunu sonradan "hürriyyət illəri" adlandırdıqları o illərdə (1918-20) anladılar.

1988-ci ildə müasir hərəkatçılarımız ayağa qalxanda artıq başımızın üstünə qaldırmaq üçün hazır üçrəngli bayrağımız vardı və biz hansı günü təqvimdə yenidən qırmızı rəngə boyayacağımızı bildirdik. Bu mayın 28-i idi və artıq 1991-ci ilin sonlarında o gün yenidən 28 May oldu.

İndi üzərimizə düşən əsas vəzifə odur ki, 28 Mayımızı sonsuz qədər qoruyaq. Ölkədə kimin hakimiyyətdə olmasından, iqtidarda olan qüvvənin dövləti necə (istər demokratik prinsiplərlə, istərsə də avtoritar rejimlə) idarə etməsindən asılı olmayaraq, 28 Mayın dəyəri dəyişməz. O, hamımızı birləşdirən dəyərdir.

Yeri gəlmişkən, 28 Mayı bizə bəxş edən ərən kişilərin ünvanına ağır ifadələr işlədən, onları aşağılayan, təhqir edən adamlar, hamı bilsin ki, əslində bu millətin düşmənidirlər. Başqa adı yoxdur!

Bakının hansısa "Qərbə açılış" proqramına gerçəkdən gerək var və bu, zamanın diktəsinə çevrilib. Ekspertlər bunun ciddi bir zərurət olduğunu bildirirlər.

Həmçinin, qeyd edilir ki, Azərbaycanda insan haqlarının durumunun yaxşılaşması yönündə son vaxtlar iqtidarın atdığı və Avropa və ABŞ-in dərhal təqdir elədiyi addımlar, o sırada siyasi məhbus kimi tanınan insanların azadlığa buraxılmaqda davam etməsi (Leyla və Arif Yunuslar, NİDA-çılar, Tofiq Yaqublu, jurnalist Xədicə İsmayıl yəqin ki, sonuncu olmayacaq) ölkədə nəhayət demokratik açılış gediləcəyi ümidlərini yaradıb. Belə təəssürat yaranır ki, rəsmi Bakı hər halda yeni situasiyanın fərqiçindədir və Qərblə körpüləri gücləndirməyə meyllidir. Bunun üçün isə ilk növbədə ölkə daxilində demokratik açılış zəruridir. Ekspertlər hesab edirlər ki, son iki ayda siyasi məhbusların azadlığa buraxılması prosesinin intensiv getməsi bu istiqamətdə müsbət tendensiya sayıla bilər.

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bildirdi ki, Azərbaycan hakimiyyəti ölkənin ən vacib həllini gözləyən problemlərinin həlli üçün demokratik açılıma getməlidir. Demokratik açılış təkə siyasi məhbusları azad etməkdən ibarət olmamalıdır: "Azərbaycan dövləti kiçik bir dövlətdir və müstəqilliyini bərpa etməsindən elə də çox zaman keç-

Siyasi məhbusların buraxılması demokratik açılışın başlanmasıdır...

Tanınmış siyasi ekspertlər buna çox ciddi ehtiyac yarandığını bəyan etdilər

Sülhəddin Əkbər

Natiq Miri

məyib. Onu da nəzərə alsaq ki, çox problemlə bir dövlətçilik tariximiz var, ərazisinin bir hissəsi hazırda işğal altındadır, belə bir dövətdə ümumiyyətlə milli birliyə, demokratik açılıma çox ciddi ehtiyac var. Müharibə vəziyyətində olan hansı dövlət olur-olsun burada ən başlıca məsələlərdən biri milli birliyin yaradılmasıdır. Milli birliyin yaranması üçün də demokratik açılış olmalıdır. Çox təəssüf ki, Azərbaycanda iqtidardakı qüvvələr bunu nəzərə almır. Milli birliyin əldə olunması üçün siyasi birlik lazımdır. Siyasi birlik də ölkədə azad və ədalətli seçkilərin keçirilməsindən, siyasi mövqeyinə görə insanların həbs edilməsindən, demokratik isla-

hatların aparılmasından keçir. Yeni hansı məsələni təhlil edirsən gəlib Azərbaycanda demokratikləşmə məsələsinə, bütün sahələrdə demokratik açılıma gedilməsinə çıxır. Neçə ki, bu olmayıb ki, Azərbaycanda siyasi və ümummilli problemlərin köklü həlli mümkün olmayacaq".

Müstəqil siyasi ekspert **Natiq Miri** isə bildirdi ki, siyasi məhbus sayılan şəxslərin son aylarda azadlığa buraxılmasının müşahidə olunması təqdirəlayiq bir haldır. Bunun demokratik açılıma gətirib çıxarması üçün proses davamlı və digər sahələri də əhatə etməlidir: "Bu məsələ sistemli və fundamental demokratik qaydaların tətbiqi ilə həyata keçirilərsə ölkə üçün çox

böyük əhəmiyyət kəsb edən demokratik proseslərdən danışmaq olar. İstər məhbusların azad olunması, istər digər sahələrdə islahatlar yarımçıq xarakter daşımada, davamlı olsa cəmiyyətə təsiri az olacaq. Demokratik açılış hakimiyyətdəki bütün qüvvələr tərəfindən qəbul olunmadıqca proses uğurlu getməyəcək. Demokratik açılıma hakimiyyətin daxilindəki bəzi qüvvələr dirəniş göstərir.

Demokratik açılış bütün mənələrdə Azərbaycanın əlini gücləndirir. Çünki siyasi anlamda demokratik açılış iqtisadi yöndə də liberallaşmaya, ölkə iqtisadiyyatının güclənməsinə gətirib çıxara bilər. Demokratik açılış cəmiyyətin konsolidasiyasına təkan verər, Qarabağ məsələsində danışıqlarda mövqelərimizi bir qədər də gücləndirər. Demokratik açılış Azərbaycanda demokratik cəmiyyətin qurulmasına gətirib çıxarar. Bu, həm Qərb dünyası üçün, həm də Dağlıq Qarabağda yaşayan erməni mənşəli Azərbaycan vətəndaşları üçün Azərbaycanı cəlbədicidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

20 Avropa ölkəsi səfirinin müxalifətlə görüşünün pərdəarxası...

Milli Şuranın sədri Cəmil Həsəni və Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin üzvü, AXCP lideri Əli Kərimli mayın 26-da Avropa Birliyi ölkələrinin səfirləri ilə görüşüb. Görüş Avropa Birliyinin Bakıdakı nümayəndəliyində keçirilib. Bu barədə AXCP sədri özünün facebook səhifəsində məlumat yayıb:

"Milli Şuranın sədri professor Cəmil Həsəni ilə birlikdə, Avropa Birliyinin Azərbaycanda nümayəndəliyində, nümayəndəliyin başçısı xanım Malena Mardın təşkilatçılığı ilə Avropa Birliyinə üzv olan 20 dövlətin səfir və diplomatları ilə görüşümüz keçirildi. Görüşdə Azərbaycan-AB əlaqələri, ölkəmizdə ictimai-siyasi vəziyyət, siyasi məhbusların taleyi, iqtisadi

Bu cür görüşlərin diplomatik mesaj olması iddiası da var

və siyasi islahatların perspektivləri və digər aktual məsələlər müzakirə edildi. Olduqca maraqlı və səmərəli görüş oldu".

AXCP-yə yaxın media isə sözügedən görüşü "Avropa səfirlərindən real müxalifətə jest" şəklində təqdim edib.

Bəs əslində necədir, bu cür görüşlər jestdirmi, diplomatik mesajları nədir, kimədir?

Politoloq Ərəstun Oruc "Yeni Məsəvat"a bildirdi ki, səfirlərin müxalifətlə görüşü protokol qaydasıdır və burada xüsusən, qeyri-adi nə isə axtarmaq lazım deyil: "Vaxtı ilə İcti-

mai Palatanın rəhbərliyi ilə bir neçə dəfə bu cür görüşlər olmuşdu. Ötən il də bəzi müxalifət partiyalarının rəhbərləri ilə Avropa Birliyinə daxil olan ölkələrin səfirlərinin görüşü keçirilmişdi. Burada qeyri-adi nələrsə axtarmağa dəyməz. Hər kəs bunu özünün təbliğatı məqsədilə istifadə edir. Ancaq adi protokol qaydasıdır".

Məsəvat Partiyasının başqanı Elman Fətəh isə bildirdi ki, səfirlərin müxalifət təşkilatlarının liderləri ilə görüşü protokol görüşüdür: "Eyni tərkib ötən il 23 oktyabrda Məsəvat Partiyasının başqanı Arif Hacı ilə Avropa Birliyinin Bakı ofisində görüşmüşdü. Görüşdə ölkəmizdə ictimai-siyasi vəziyyət, parlament seçkilərinin gedişi, Avrointegrasiya məsələləri, Qarabağ konfliktinin ədalətli həlli yolları, siyasi məhbuslar problemi, Avropa İttifaqı strukturları ilə Məsəvat Partiyasının əməkdaşlıq perspektivləri və digər məsələlər müzakirə olunmuşdu.

Bu cür görüşlər müxalifətin yüksək diplomatik protokola salınmasıdır və mühüm hadisədir".

□ **ETİBAR**

Postmodern memarlıq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Qabaqlar bizdə dərslər ili 1 sentyabrda başlayıb mayın sonunda bitirdi. Sonra yapıştlar təhsil sistemində, insanların məktəb ənənələrinə zərbə vurmaq üçün (bu haqda qabaqlar yazmışam, təkrar etmək istəmirəm) əlləməçilik etdilər, dərslər 15 sentyabrda başlayıb 14 iyunda bitirmək qərarı verdilər. Hazırda bütün orta məktəblərdə dərslər proqramı demək olar bitmişdir. Müəllimlər bilmirlər ki, qarşıdan gələn 15 gündə uşaqlara nə keçəcəklər. Uşaqlar, valideynlər də avara qalıblar. Bir çox məktəblər və müəllimlər isə bu formallığa dözməyərək uşaqlara iyunun 1-dən sonra məktəbə gəlməməyi tapşırıblar.

Zəhmətkeşlər bu əcaib, məntiqsiz durumu aradan qaldırmaq üçün Təhsil Nazirliyinə müraciət ediblər. Deyiblər köhnə qayda bərpa olunsun, dərslər yenə 1 sentyabr-31 may arası olsun. Təhsil Nazirliyi isə qeyri-adi bir cavab veribdir... Zarafat edirəm, klassik yapıştlar cavabıdır: filan tarixdə filan qərar verildi, ona görə indi filan küldür, biz bunu dəyişdirə bilmərik. Bizdə dövlət qurumlarının, məmurların adətən öz fikri, qərarı olmur. Guya bunlar əmr quludur, guya bizdə qanunun hərfinə əməl etmək Almaniyadan bətdir və sairə.

Ancaq TN-in cavabında bir maraqlı detal diqqətimi çəkdi. Yazmışdılar ki, indiki qayda sayəsində ildəki tədris həftələrinin sayı köhnə vaxtdakı 32,8 həftədən 34,8 həftəyə qalxmışdır. Dünyanın normal ölkələrində tədris həftələri çox olurmuş və sairə.

Əslində inkişaf etmiş dövlətlərin bir çoxunda (Danimarka, Yaponiya, Britaniya, Finlandiya və sairə) bizdəki qədər uzun "yay tətili" anlayışı yoxdur. Bir ay, 45 gün, uzağı 2 ay tətillər. Dərslər düzgün proqramlaşdırılır, il boyunca bölünür, daha bizdəki kimi yığılıb qalmır, bir ayın dərsləri bir həftəyə dürtüldürülür. Amma lap hesab edək bizim təhsil eladır, məktəblərimiz də ləyaqətli vətəndaş yetişdirir, tualet isə yaponlar tikmir. Bu gün bunu danışmayaq. Məni düşündürən nazirliyin cavabındakı riyazi məsələdir. Axı 15 günü sentyabrda kəşib iyuna calayanda tədris həftəsi necə arta bilər? İl 365 gündürsə, bunun içində eyni sayda günlər kəşimində 2 həftə necə artıq çıxır? Əcaib şeydir. Bəlkə də bu, bizim analoqu olmayan inkişafın təsiri - məktəb bərk qaçır, uşaqlar daldan çata bilmir! Eyni zamanda, başqa ölkələrdə 30-31 günə sığışan ay bizdə 40 gün olur. "Azərbaycanda günlərin istehsalında böyük artım olmuşdur, fevral ayı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 36 günə çatmışdır" - rəsmi xəbərlərdə Statkom belə desə heyretlənmərim.

Burda fizika elminin də təsiri ola bilər - yaya doğru havalar istiləşir, günlər uzanır, tədris həftəsi də uzanır-mış! Vallah.

Siz bəlkə məni qeyri-ciddi fikirlər yazmaqda qınayarsınız, ancaq hərdən başınızı qaldırın, gözünüzü açın, hansı respublikada yaşadığınızı dərk edin. Bakının qədim tarixi binaları, abidələri şiddətlə sökülür, əmansızlıqla məhv edilir. Özü də çox sadə, primitiv üsul tapıblar: öncə Nazirlər Kabineti binaları tarixi abidələr, qorunan binalar siyahısından çıxarıb, bundan sonra buldozer gəlir sökülür. Hər şey yuxarıda yazdığım kimi, bir növ "qanun çərçivəsində" olur. Təzəlikcə Memarlar İttifaqının şefini hansısa dərəcənin dibindən, "dağılmış binanın altından" eşələyib tapdılar, bundan tariximizin dağılmasına niyə münasibət bildirmədiyini soruşdular. Adam tarixə düşəcək sözlər dedi: "Bakıda sökülən o binalar çox köhnəlmişdi. Siçan yuvası idilər". Abidəni köhnəldiyi üçün sökmək adamlara nə deyəsən? Bunlara necə izah edəsən ki, tarixi abidə elə köhnə olmalıdır, Qız qalasının içini, Şəki xan sarayını, İçərişəhəri, Şirvanşahlar sarayını və başqa onlarla yerləri "evromont" bəzəməyiniz vandalizm idi? Siçan giren evi dağıtmaq lazım imiş... Qədim məsələmiz sanki bu tipləri nəzərdə tutmuş: "Bitə görə yorğanı yandırmazlar".

Bəlkə də bunlar siyasətin postmodernistləridir, biz anlamırıq.

Azərbaycanın da yer aldığı bölgə mühüm dəyişiklik ərafəsində

Ötən il noyabrın 24-də "Su 24" təyyarəsinin vurulması ilə Rusiya-Türkiyə münasibətlərində yaranan böhran davam edir. Sırr deyil ki, o ana kimi strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşıyan münasibətlərin korlanması ən çox Moskva və Ankaranın ziyanına, "üçüncü tərəf" in - Qərbin, ABŞ-ın iş maraqlarına işləməkdədir.

Çünki belə istər Rusiyanın, istərsə də Türkiyənin Qərb qarşısında manevr imkanları xeyli daralmış durumdadır. İqtisadi-ticari bağların, humanitar-turizm, energetika sahəsində əlaqələrin zəifləməsi ilə iki ölkəyə dəyən on milyardlarla dollar maddi ziyan da öz yerində.

Lakin situasiyanın hər iki tərəf üçün əlverişsizliyi Moskva və Ankara tərəfindən dərk edilərsə də, hələlik ikitərəfli münasibətləri qaydaya salmağa yönəlmiş real təklif və səylər gözə dəymir. Xüsusən də Rusiya rəhbərliyinin məsələdə kifayət qədər sərt mövqe tutub şərtlər irəli sürməkdə davam etməsi (üzrxahlıq, təzminat ödənilməsi və təyyarəni vuranın həbsi) vəziyyəti gərgin saxlamaqda, Ankaranın ara-sıra elədiyi barışıq jestlərinin önəmini də sıfırlamaqdadır.

Mələmürdür ki, Putinin "arxadan zərbə" adlandırdığı həmin insidentə görə Əhməd Davudoğlu ozamankı baş nazir olaraq, məsuliyyəti şəxsən öz üzərinə götürmüş, həftə "vur" əmirini özünü verdiyini bəyan etmişdi. O da bəllidir ki, Kremlin sərt reaksiyasına səbəb olan "Su 24" insidenti ilə bağlı ən prinsiplə və güzəştəz mövqə sərgiləyən yeganə və ən yüksək çinli Türkiyə rəsmisi Davudoğlu olub. Bəzi iddialara görə, iki ölkənin barışıq yönündə zaman-zaman aparılan konfidensial danışıqlarda da məhz Davudoğlunun prinsipliliyi tormozlayıcı rol oynayıb.

Bu yerdə bir daha xatırlatmaq edək ki, barışıqə yönəlik danışıqlar, ikitərəfli komissiyaların işləməsi barədə "Yeni Müsavat" olaraq bir neçə dəfə yazmışıq və həttə prosesin içində Azərbaycan amilinin də rol aldığı qeyd etmişik. Məsələn, "Rusiya və Türkiyə anlaşma üzrə" sərəlvhəli yazısında (fevral, 2016) vurğulamışdıq: "Əldə elədiyimiz və olduqca şok effektli, dəqiq, eyni zamanda da mötəbər bilgilərə görə, üzümüze gələn günlərdə böhran yaşayan Rusiya-Türkiyə münasibətləri üzündə gərginliyə rəğmə, düzələcək. Özü də vasitəçilikdə Azərbaycan faktorunun da yer aldığı deyilir. O da bildirilir ki, təmaslar artıq bitmək üzrədir və qısa zamanda hər şey yoluna qayıdacaq. "Təbii ki, bunu Qərb istəmir. Amma hər iki ölkənin hökumətləri yaxşı anlayır ki, savaş Rusiya və Türkiyə dövlətləri və xalqlarına yalnız fəlakət gətirəcək və nəticə etibarilə "üçüncü qüvvə" yaranmış vəziyyətdən ən çox siyasi və iqtisadi dividend götürəcək" - əlavə edib mötəbər mənbə. Təbii ki, "üçüncü qüvvə" dedikdə ABŞ və Avropa Birliyi, daha çox da

Türkiyə-Rusiya münaqişəsi:

barışıqə 3-cü cəhd - top Ankarada...

Regiondakı son proseslər iki güc mərkəzini pozulmuş münasibətləri təcili qaydaya salmağı diktə edir; Əhməd Davudoğlunun istefası yeni situasiya yaradıb; təzə baş nazir Binəli Yıldırım "Su 24"ə görə hökumət adından üzrxahlıq edəcək?..

Birləşmiş Ştatlar nəzərdə tutulur. Çünki Moskva və Ankaranın noyabrın 24-dək bütün sahələr üzrə isti səciyyəli daşmış münasibətləri, qaradaş ölkənin Kremlin qarşı iqtisadi sanksiyalara qoşulmaması və regionda daha müstəqil siyasət yürütməsi Qərbin bölgəyə yönəlik strateji hədəfləri ilə düz gəlmir.

Lakin gözləntilər doğrulmadı. Bunun da əsas səbəbi kimi anlaşma əldə olunmaq ərafəsində baş nazir Əhməd Davudoğlunun Türkiyədəki mitinglərin birində etdiyi və münasibətləri daha da gərginləşdirən çıxışı göstərilir. Həmin çıxışda o, Rusiyanın, Pitinin ünvanına növbəti sərt ifadələr işlədərək, anlaşma ilə bitmək üzrə olan bir prosesi sıfırlamış, bununla Ərdoğanın da barışıqə yönəlik siyasi kursu əleyhinə getmişdi.

Lakin Davudoğlu amili artıq ortada yoxdur. Ötən saylarımların birində qeyd etdiyimiz kimi, onun istefasını prezident Ərdoğanla münasibətlərdəki problemlə yanaşı, "Su 24" məsələsi də şərtləndirə bilərdi. Yeni baş nazirin "qurban verilməsi"ndə bu faktorun təsiri istisna olunmur. Davudoğlunun qəfil istefası isə rus pilota atəş açdığı deyilən "boz qurdçu" Alparslan Çelikinə həbsinin ardınca Ankaradan Kremlin ikinci xoşməramlı jesti sayılırdı.

Ancaq bu iki jest-mesajlar belə görünür Rusiyanın "könlünü almaq" üçün kifayət etməyib. Üstəlik, bəlli olub ki, Alparslan Çelik dəlil-sübut olmadan

ğü üçün artıq sərbəst buraxılıb. Bəzi informasiyalara görə, onun ümumiyyətlə, 24 noyabr insidentinə aidiyyəti yoxdur, Çelik sadəcə, məşhurlaşmaq üçün məsuliyyəti öz üzərinə götürüb.

Bütün hallarda Rusiya tərəfi onu suçlu saymaqda davam edir və cəzalanılmasını tələb edir. Elə düşünən Rusiyanın hərbi prokuroru Sergey Fridinski vurulan rus pilot Oleq Peşkovun ölümünə görə Türkiyədən hüquqi yardım istəyəcəklərini söyləyib. O, pilotun ölümünə görə məsuliyyəti daşıyan Alparslan Çelikin ifadələrini istəyib. "Peşkovun ölümü ilə bağlı Türkiyənin hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət ünvanlayacağıq. Bundan sonra qaranlıq məqamlara aydınlıq gələcəyinə inanıram" - hərbi prokuror deyib.

Göründüyü kimi, Rusiya insidentin hüquqi qiymət almasında ısrarlıdır və indi Türkiyənin özündən bu yöndə kömək umur. Rəsmi Ankara Moskvaya doğru addım atacağı? Bir şeyi qeyd etmək olar ki, "top" yenə Türkiyədədir və barışıqə yaxınlaşdırmaq üçün Ankaranın növbəti, üçüncü cəhdi edəcəyi istisna deyil.

Bəzi iddialara görə, bu məqsədlə yeni baş nazir Binəli Yıldırım məsuliyyəti öz üzərinə götürərək, hökumət adından (bir növ Davudoğlunun yerinə) Rusiyadan üzrxahlıq edə bilər. Yəni buna dövlət adından yox (dövləti Ərdoğan təmsil edir), hökumət adından gediləcəyi ehtimal olunur. Nəticə etibarilə

iki ölkə arasında gərginlik böyük hesabla aradan qalxa, Moskvanın ikinci dərəcəli şərtlərinin təmin olunmasına lüzum qalmaya bilər.

Əlbəttə ki, bütün hallarda Türkiyə böyük dövlət və regional oyunçu olaraq məsələdə öz nüfuzunu, milli maraq və qurumunu zədələməz. Amma problemdən optimal çıxış yolunun tapılması da indi heç vaxt olmadığı qədər zəruri görünür - həm Ankara, həm də Moskva üçün. Odur ki, Kremlin də indiki mərhələdə maksimalist deyil, daha pragmatik davranması qaçılmazdır.

Məsələ həm də ondadır ki, zaman ən çox Moskvanın ziyanına işləyir. Rusiya görür ki, Güney Qafqazda bir yandan onun əleyhinə ABŞ, NATO sürətlə öz təsirini möhkəmləndirirsə, o biri yandan Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan hərbi ittifaqı formalaşır (artıq ortaqların keçiriləcəyi bəyan edilib). Moskva-Ankara əməkdaşlığı isə Qərbin artan bu təsirlərinə qarşı preventiv amil və effektiv siyasi bufer rolunu oynaya bilərdi. Necə ki, 24 noyabrda oynaıb.

Paralel surətdə Türkiyənin ABŞ və Avropa Birliyi ilə münasibətlərdə siyasi manevr imkanları artardı. Bütövlükdə isə bundan böyük bir region, o sərə Cənubi Qafqaz, Azərbaycan və Qarabağ məsələsi də qazanar, yeni müharibə riskləri azalar, bölgəmiz daha proqnoza yatımlı və sabit duruma gələrdi.

Qarabağ danışıqları baş tutmaya bilər

Aprel ayındakı dördgünlük müharibədə sarsıdıcı zərbə alan işğalçı Ermənistan ordusu yəni-dən təmas xətti boyu aktivləşməyə başlayıb. Mayın 27-də Ermənistan ordusu Ağdamın işğal olunmuş ərazilərində irimiqyaslı hərbi təlimlərə başlayıb. Düşmənin müxtəlif qoşun birləşmələri Ağdam şəhərinin ətrafında zirehli texnika və artilleriya qurğularından istifadə edir. Təlim zamanı ağır artilleriya qurğularından atılan mermilər dağ massivlərinə dəydikdən sonra yaranan toz dumanı cəbhə zonasında yerləşən kəndlərdən açıq-aydın müşahidə olunur, təlim atışlarının səsi cəbhəyəni ərazilərdə aydın eşidilir. (APA)

Qeyd edək ki, əvvəlki həftələrdə də düşmənin ordusunun aktivliyi müşahidə olunurdu. Belə ki, Qarabağa əlavə müzdlü dəstələr və silah-sursat göndərən Ermənistan rəhbərliyi bununla Azərbaycanı Vyana görüşündə güzəştli mövqedən çıxış etməyə vadar etmək istəyirdi. Lakin düşmənin məqsədinə çatmadığı üçün növbəti təxribatlara əl atılmayıb. Üstəlik, Ermənistanda və Qarabağ separatçıları arasında ətraf rayonların azad edilməsi mövzusunda fikir ayrılıqlarının yaranması barədə də məlumatlar var. Məlumatlara görə, Serj Sərkisyan "Qarabağ könüllüləri" adlanan terrorçu qrupun işğal zonasında toplaşmasından sonra arzuolunmaz situasiya ilə üz-üzə qalıb. Belə ki, artıq terrorçular açıq-aydın ona meydan oxuyur və Azərbaycanla hansısa anlaşmaya gedilməsini mümkünsüz sayırlar. Ola bilsin ki, bu, iyun ayında keçirilməsi planlaşdırılan-çox güman ki, ev sahibi Rusiya olacaq - prezidentlərin görüşü ərəfəsində qurulmuş oyundur.

Ermənistanda tez-tez belə oyunlar qurular və rəy yaradırlar ki, "xalq", yaxud "Qarabağ veteranları" nəinki 5+2 formuluna razı deyil, hətta apreldə işğaldan təmizlənən 8 yüksəkliyin geri qaytarılmasını tələb edirlər. Bu mənada Sərkisyanın danışıqlarda riskli oyuna gedərək özünü daxil-dəki rəqiblərini neytrallaşdırmaq istədiyi də mümkün sənərlərdən sayıla bilər.

Ancaq bu da var ki, qoşunların təmas xəttində vəziyyət kifayət qədər kritikdir. Əgər Moskvada əldə olunan atəşkəs haqqında razılaşmadan sonra ATƏT sədrinin nəzarəti altında növbəti görüşlərə hazırlıq işlərinin aparıldığı vaxtda Ermənistanın işğalçı ordusu Azərbaycan əsgərinin mövqeləri ilə üz-büz ərazidə genişmiqyaslı hərbi təlimləri davam etdirirsə, demək qarşı tərəf iyun danışıqlarını pozmaqda maraqlıdır. Qarabağ müharibəsinin "qəhrəmanı", "Komandos" ləqəbli general-mayor Arkadi Ter-Devosyanın son açıqlaması da işğalçının aprel məğlubiyyətini həzm edə bilməməsinin əlamə-

Cəbhədə gərginlik pik həddə - müharibə riski daha da artıb

Ermənistan ordusu Ağdamın işğal olunmuş ərazilərində irimiqyaslı hərbi təlimlərə başlayıb; Sərkisyan "Qarabağ könüllüləri" adlanan terrorçu qrupun təhdidləri ilə üz-üzə qalıb; İyunda dialoq yox, böyük savaş başlaya bilər...

tidir. "Erməni tərəfi həm strateji, həm də çox vacib yüksəklikləri itirib və onları geri qaytarmaq lazımdır" deyərək, Qarabağ canisi bildirib. O, Sərkisyan hakimiyyətinin "800 hektarlıq boş çöllük" kimi təqdim etdiyi ərazinin əslində mühüm strateji əhəmiyyətli yüksəklik olduğunu deyib. İddia edib ki, Talış, Ağdərə, Madagis kimi yaşayış məntəqələrinin mülki sakinlərinin rahat nəfəs alması üçün həmin mövqeləri geri qaytarmaq haqqında fikirləşmək lazımdır. Qarşı tərəfin savaş ritorikasını Azərbaycan təbii ki, səbirlə müşahidə etsə də, öz tərəfindən müvafiq addımları atır, müdafiə tədbirlərini və məqamı yetişəndə düşməni sarsıdıcı zərbə endirməklə bağlı hazırlıqlar görür.

Elə bu günlərdə məlumat yayılıb ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri uzaqmənzilli operativ-taktiki raket komplekslərinin əldə edilməsi üzərində işləyir. Raket və Artilleriya Qoşunlarının komandanı, general-mayor Zahid Hüseynov da açıq şəkildə bəyan edib ki, Azərbaycan dövlətinin özünü qoruması üçün 200, 300, 500 km-ə qədər mənzilli operativ-taktiki raketləri olmalıdır. Generalın bu bəyanatı Rusiyada ciddi narahatlıq doğurub. Azərbaycan belə silahları Çin, Pakistan və NATO ölkələrindən rahatlıqla ala biləcəyindən təşvişə düşən rusiyalı ekspertlər iddia edir ki, bu raketlərdən Ermənistan

qarşı istifadə edilərsə, Rusiya öz müttəfiqini qorumağa məcbur olacaq. Hətta Rusiyanın "Ermənistanı dəstək məqsədi ilə" "İskəndər-M" raketlərini Qarabağa göndərəcəyi, Gümrüdəki 102-ci hərbi bazanı gücləndirəcəyi barədə də xəbərdarlıq edilir. Rusiyada hələ bir çoxları anlamaq istəmir ki, Azərbaycan özünün ərazi bütövlüyünü bərpa etmək istəyir. Əgər Ermənistan ordusunu ərazilərimizdən çıxartmaq əvəzinə, Mingəçevir SES-i, yaxud Bakı-Ceyhan kəmərinə vurmaqla hədələyirsə, təbii ki, bunun sərt cavabı olacaq. Rusiyanın işğalçını müdafiə edəcəyi halda isə Azərbaycanın müttəfiqləri, xüsusilə də Türkiyə və Pakistanın da məsələyə müdaxiləsi qaçılmaz görünür.

Ermənistanın keçmiş baş naziri Grant Baqratyan isə bu ölkənin nüvə silahına malik olmasına dair yeni sensasion açıqlama verib. Virtualaz.org xəbər verir ki, hazırda parlamentin deputatı olan Baqratyan "Aykakan jamanax" qəzetinə açıqlamasında Ermənistanın nüvə silahına malik olduğu haqda bundan əvvəl verdiyi bəyanatın Türkiyə və Azərbaycan üçün "çəkindirici amil" olduğunu deyib. "Bu silah isə Ermənistanda hələ ötən əsrin 70-ci illərindən var"-Grant Baqratyan deyib.

Bütün bu gelişmələr onu deməyə əsas verir ki, növbəti savaş daha amansız və bəlkə

də son döyüş ola bilər. Bəzi müşahidəçilər iyun görüşünə son qərarın verilməsi baxımından xüsusi önəm verir. Yeri gəlmişkən, Milli Məclisin vitse-spikeri Bahar Muradova demişdi ki, iyun görüşündən sonra Azərbaycan özünün qəti qərarını verəcək. Bu mənada növbəti danışıqların ardınca aprel əməliyyatlarının bərpa olunması riskləri kifayət qədər ciddi və realdır.

Bu arada Ermənistanın müdafiə naziri Seyran Ohanyanın "Talış kəndini tərk etmiş ermənilər öz yerlərinə qayıda bilərlər" bəyanatını verməsi də düşmənin həyasızlığının növbəti təzahürüdür. İşğalçı ölkənin ordusuna rəhbərlik edən Ohanyan hələ də anlamaq istəmir ki, Azərbaycan ordusunun nəzarət etdiyi və rahatca hədəfə almaq imkanında olan Talış kəndində kimlərin yaşamaq haqqının olduğunu məhz Azərbaycan dövləti, onun rəsmiləri bəyan edə bilər. Bu bəyanatla Ermənistan ordusu bir tərəfdən dinc əhalini ön xəttə qaytarıb onların arxasında gizlənmək istəyir, digər tərəfdən isə bu ərazilərin "sahibi" olduqlarını göstərməyə çalışır. Belə bir tərəflə aparılan danışıqlar isə təbii ki, uğurlu nəticə verə bilməz. O mənada savaş qaçılmaz görünür.

Faktiki olaraq ötən illərdə öz xalqına qarşı cinayətlər törətmiş Serj Sərkisyan hakimiyyəti

yəti və ümumilikdə "Qarabağ klani" daxil-dəki rəqiblərini sıradan çıxartmaq və özlərini sığortalamaq üçün siyasətini əsasən Qarabağ məsələsi üzərində qurub. Bu mənada İrəvanın güzəştlərə gedəcəyi mümkünsüz görünür.

Digər tərəfdən, düşmənin ölkənin hay-küyündən sonra Rusiya 200 milyonluq silah-sursatın Ermənistanı ötürülməsinə start verib. Hətta düşmənin ölkə "atom silahı"na malik olduğu barədə sərsəm iddialarla güc nümayiş etdirməkdədir. Düşmənin aprel savaşlarında Azərbaycan əhalisinə qarşı kimyəvi silahlardan istifadə etməsi barədə faktlar isə İstanbuldakı BMT baş katibini də qatıldığı beynəlxalq forumda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev tərəfindən bəyan edildi. Lakin bütün bunların da hələlik ciddi təsiri hiss olunmur, işğalçı ölkə islah olunmağa qəti şəkildə meyilli görünür.

A.Mirzəzadə danışıqların növbəti mərhələsi barədə ilginç bir açıqlama verdi: "Ermənistan tərəfdən hələ ki problemin diplomatik yolla həll etməyə marağı sezilmir. Mümkündür ki, iyun ayında prezidentlərin görüşü baş tutmasın. Çünki vəziyyət belə davam edərsə və ortada hər hansı bir real ilkin nəticələr olmazsa, görüş faktiki olaraq baş tutmaya bilər. Bunun ardınca hərbi əməliyyatların yenidən başlaması riski isə mümkün olan məsələdir. Çünki Azərbaycan problemin on illərlə uzanmasına, "status-kvo"-nun saxlanması, ərazi bütövlüyümüzün həll edilməməsi, Minsk Qrupunun həmsədrliyinin məsələsinin həllinə hər hansı bir töhfə verməməsi ilə qətiyyətlə razılaşmaq fikrində deyil". Komitə üzvü "Yeni Müsavat"a açıqlamasında işğalçıya xəbərdarlığını da etdi: "Əgər hərbi əməliyyatlar bərpa olunarsa, bu artıq Er-

Ermənistanın hakim Respublika Partiyasından olan deputat Arakel Movsisyan isə deyir ki, bir metr də olsun torpaq itirilməli deyildi. Keçmiş səhra komandiri olan Movsisyan aprelin 2-də döyüşlər başlayanda öz dəstəsi ilə birlikdə Qarabağa yollanıb, təxminən ay yarım orada qaldıqdan sonra İrəvana dönüb. Movsisyan iddia edib ki, əgər Azərbaycan tərəfi apreldə nə baş verdiyi haqda danışıqları dayandırmasa, erməni tərəfi dayanmayacaq, döyüş əməliyyatları ancaq itirilmiş ərazilər geri qaytarıldıqdan sonra başa çatacaq. "Allah eləmiş, bu dəfə ya Tərtərdə, ya Horadizdə, ya Beyləqanda, yaxud Kirovabadda (Gəncə) qələbəni qeyd edəcəyik" deyərək, Movsisyan sərəmsəmləyib.

YAP üzvü, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korpusiya məsələləri komitəsinin sədr müavini Aydın Mirzəzadə də müharibə riskinin böyük olduğunu təsdiqləyir: "Əslində risklər həmişə var. İstənilən an hərbi əməliyyatlar başlaya bilər. Bu isə Ermənistanın davranışından irəli gələn reallıqdır. Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımır, işğal edilmiş ərazilərimizdə hərbi təlimlər keçirir. İşğalçı ölkə özünü sülh tərəfdarı kimi göstərməyə çalışsa da, ortada olan onun gündəlik təxribatları və danışıqları uzatmaq cəhdi-dir".

mənistanın davranışlarına cavab olaraq baş verəcək. Ermənistan bilməlidir ki, növbəti hərbi əməliyyatların onun üçün daha ağır nəticələr verəcək. Bu gün Ermənistan nə əldə etdiyi yeni silahların texniki göstəricilərinə, nə də ordusunun hərbi hazırlığına görə Azərbaycanı üstələyə bilməz. Bir faktı da nəzərə almaq lazımdır, Azərbaycan əsgəri öz torpağında döyüşəcək, erməni əsgəri isə işğal etdiyi ərazidə. İndi üzə çıxır ki, aprel döyüşlərində nəinki erməni əsgərləri, hətta Ermənistan ordusunun alay komandiri belə döyüş bölgəsindən qaçıb və bir neçə gün sonra ortaya çıxıb. Bütün bunlara görə Ermənistan apardığı təhlükəli oyunun nəticələrinə görə ciddi düşünməlidir".

Və... Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev növbəti dəfə prinsipial mövqeyini ortaya qoyub. "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt torpaqlarımızda ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək". Prezident mayın 27-də "Buta" sarayında Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə keçirilən rəsmi qəbulda belə deyib. Dövlət başçısı Azərbaycan-Ermənistan - Dağlıq Qarabağ münasibəsinə toxunub və münasibəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Onu xüsusi təqdimata ehtiyacı yoxdur. Xalq artisti, "Səni axtarıram" tamaşasındakı Elçinin "sən yaxşı qızsan, Gülnar" dediyi Firəngiz Mütəllimova ilə müsahibəni təqdim edirik.

- Necəsiz Firəngiz xanım?

- Şükür Allaha, yaxşıyam. Elə ilk siz dediz mənə ki, yaxşı görünsürsüz. Yaxşı görünürəm-sə, deməli yaxşıyam, hər şey qaydasındadır. İyunun 17-də demək olar ki, 3 il tamam olur ağır beyin əməliyyatı keçirdiyim. Yaşadığım hissləri heç kimə arzulamıram. Yəni bildirdim nəticəsi necə olacaq. Bunu düşünmədən getdim gülə-gülə, elə gülə-gülə də çıxdım, şükür bu günə. Əsas odur ki, Allah dərd verəndə dərman da versin.

- Bəs teatrda hansı tamaşanı oynayırsınız?

- Hazırda İlyas Əfəndiyevin "Qarabağname" tamaşasında Tubu xanımı oynayıram. İnşallah, yaqın ki, sentyabr ayında maraqlı bir rolla tamaşaçıların görüşünə gələcəm.

- Bəs teatrda vəziyyət necədir?

- Yaxşıdır. Həmişə deyirəm, teatrı yaşatmaq üçün onun güclü repertuarı, maraqlı aktyor heyəti, sanballı rejissorlar olmalıdır.

- Teatrda qalmağalar bitib deyəsən...

- İndi bəli. Deyir susar, susar, bıçaq boğaza dirənəndə bir kəlmə deməlisən. Bir hədd var da, artıq ona çatanda... Yeni mən indiki durumdan razıyam. Aktyora nə lazımdır, diqqət, qayğı, bir də alqış... Aktyora yuxarıdan aşağı baxan insanları mən sevmirəm və ömrümün sonuncu sevməyəcəm də. Onsuz da aktyordan başqa hamı yaxşı yaşayır, hamı... Məsələn, aktyorluqdan başqa adı bir iş üçün teatra gələnləri kaş ki, imkanım olardı şəkillərini çəkib sizə göstərərdim. İki ildən sonra onlara da baxın, bizə də. Görün onlar necə dəyişirlər, hərtərəfli. Amma aktyoru yaşadan alqışlar, xalqın sevgisidir. Şükür Allaha ki, o aktyorların siyahısında mən də varam, hansı ki, prezidentin verdiyi evdə yaşayıram, prezident mükafatı alıram, səhhətimlə bağlı heç ağlıma gəlməyən insanlar - hansı ki, həyatımda mən onlarla telefonla da danışmamışam-mənə necə yardımlar etdilər. Onda mən başa düşdüm, öz dəyərimi, qiymətimi. Dedim ki, aa, mən də oturmuşam evdə, heç xəbərim yoxmuş ki, mən kim imişəm (gülür).

- Son vaxtlar bəzən ən tanınmış aktyor və aktrisalığımızda belə basitlik, cılızlıq müşahidə olunur. Bunu onların həmin sənətində, həm də həyatında görürük. Bəzən deyirlər ki, bu, bazar iqtisadiyyatının təzahürü, nəticəsidir. Siz necə düşünürsünüz?

- Həyat da bir səhnədir. Kim necə bacarır elə də oynayıb. Mən həyatda bir dəfə yaşayıram. Mən həyatda dilənçi obrazına girib və yaxud yolçu kimi özümü aparıb nələrisə əldə etmək istəmirəm ki, mənə kiminsə yazığı gəlsin, kim-sə desin ki, bu nə gündədir. Mən yazdıqları kimi, xanım-xatın Firəngiz Mütəllimovayam. Bəlkə də az yeyirəm, onun əvəzində qəşəng geyinirəm. Geyinməyi, gəzməyi sevirəm, qəpik-qəpik üst-üstə pul yığırıram. Kimə, nəyə görə yığacam? Əlimə pul gəldi gedib Azərbaycanı, xarici gezi-

"O rol mənə şöhrət gətirdi, amma xoşbəxtliyimi əlimdən aldı"

Firəngiz Mütəllimova: "Bir anlıq fikirləşdim ki, həyatın sonu budur: həmişə güllər-çiçəklər... İndi isə heç nə..."

rəm, ən yaxşı yerlərə gedirəm. Mənim obrazım budur. Səhnə tamam başqadır. Səhnədə dilənçi, yolçu, bir şahzadə də oynaya bilərəm. Mən tam həyatdakı rolum ilə səhnədəki rolumu ayıra bilərəm. Yaltaq, satqın deyiləm, öz ideyam var, məntiqlə hərəkət edirəm.

Bizim haqqımızda düşünməlidirlər. Bizim niyə 5 ilimiz uçu du getdi havaya?! 5 il getdi, yox oldu. Deyirdilər ki, pul azdır, yoxdur. Onda niyə başqa teatrların aktyorları kütləvi surət-

mənə zəng etdi. Mən bunu gözlemirdim. Dedim ki, mənə narahat eləmə. Qurtardı hər şey.

- Bir neçə televiziya tamaşalarına çəkilsəniz də kinolara az çəkilmisiz.

- Bəli. Gənc vaxtı filmə gəndə sınaq çəkilişlərinə gedirdik və görürdük ki, başqa ölkədən gələn hamı keçir, biz keçmirik. Ona görə də dedim ki, mən bir də filmə çəkilirəm. Çağıranda da getmədim. Çəkildiyim filmlərə də sınaqsız çəkilmisəm. Deyiblər ki, gəl, səni çəkirik.

- Bəs indi dəvətlər varmı?

uzun illərdir ki, nikah olmadan... (sözümü tamamlanmasımı gözləmədən cavab keçir)

- Yox, o tamam səhv anlaşılırdı. Mən ona görə özümə söz verdim ki, bir daha şəxsi həyatımla bağlı heç nə danışmayacam. Mənim fikrimi düz çatdırmamışdılar. Əgər qadın, kişi özünə baxırsa, formadadırsa o demək deyil ki, nəse olsun. Sənin həyatında ürək dostun ola bilər. Arzu edirəm ki, hər qadının mütləq ürək dostu olsun, tək qalmasınlar.

- Təksiniz?

-Yox, tək deyiləm. Heç tək olmaq da fikrim yoxdur. İllərdir ki, mənim ürək dostum var, sirlərimi deyirəm. Bir-birimizə qarşı çox sədaqətli, bir-birimizi başa düşən insanlarıq.

- Çoxlu sayda titullar almışsınız, kifayət qədər tamaşaçı sevgisi əldə etmişiz. Yəni xoşbəxt aktrisa demək olar sizə. Bəs qadın kimi xoşbəxtsiniz?

- Yox. Heç kim tam xoşbəxt ola bilməz. Qadın kimi xoşbəxtəm ona görə ki, nümunəvi ailəm, bacımın tərbiyəli balaları, qardaşım, yeznəm var.

- Nə qədər çıxıb "Yaşarla mənim aramda sevgi olmayıb" desəniz də tamaşaçılar həmişə sizi sevgili görmək istəyib. Bəlkə doğrudan da bunu etiraf etməkdən çəkinmişiz?

- Yox, əksinə. Biz Yaşarla həyatda başqa münasibətdə olmuşuq. Deyib-gülmüşük. Hətta neçə dəfə davalar etmişik, küsülü qalmışuq. Amma Yaşar da bilirdi ki, mənim həyatımda kim var. Və mən Yaşar aktyor, dost kimi çox istəmişəm. Əslində Firəngiz kimi elə kişi idealım olmayıb. Mənim idealım tamam başqa cür olub... Keçən cümə axşamı da Yaşarın da, İlhamə xanımın məzarnı ziyarət etdim. İlhamə xanımın məzarnında mənə dəhşət ağlamaq tutdu, heç özüm də bilmədim. Bir anlıq fikirləşdim ki, həyatın sonu budur. Həmişə güllər, çiçəklər... İndi isə heç nə yox. Gülləri qoyanda çox pis oldum. Ona görə fikirləşdim ki, gərəkdir davranışda, hər şeydə ehtiyatlı olmaq lazımdır.

- Azərbaycan cəmiyyətində "aktrisa ilə evlənməmə", "aktrisa mənim gəlinim ola bilməz" deyər düşünənlər, aktrisa-ya ancaq məşuqə gözü ilə baxanlar az olmayıb. İndi necə o fikir, düşünmə dəyişibmi?

- Tam dəyişib. İndi ali təhsilli, yaxşı vəzifələrdə çalışanlar istəyirlər ki, onların uşaqları filmlərdə çəkilsin, seriallarda oynasın. O vaxt doğrudan da çətin idi...

- Hazırda ən böyük arzunuz nədir?

- Ən böyük arzum odur ki, Şuşanın "yeddi dolama"sını piyada gedim, itburnu yıgım. Hətta razıyam ki, Şuşanın içine girməyim, amma kənardan görmək ki, Şuşam işğaldan azad olunub..."

□ Xəlilə GƏRAY
Məğrur MƏRD

"Ən böyük arzum budur ki, Şuşam işğaldan azad olunsun..."

də gəlib bizdə oynayırdılar? Onda bizim aktyorlarımız boş-boşuna niyə gəlib-gedirdilər? Bizə rollar təklif olunmalıdır. Mən o xəstələrdən deyiləm ki, deyim ki, mən ancaq baş rolunu oynayıram, yazılınsın ora ki, bu filan rolunu oynadı. Yox, 15 dəqiqəlik, amma üreyimcə olan rolunu oynayıram. Tamaşaçı mənə görsün, mən ona nəse verim, zövq alım. Çünki səhnə bizi yaşadır.

- 5 il deyəndə teatrın sabiq direktorunun işlədiyi dövrü nəzərdə tutursuz?

- Bəli. Şəxsən öz adıma danışırıam ki, çox əziyyətlər çəkdim, yalanlarla üzleşdim. Bir afişaya baxmaqdan gözüm ağrıyırdı. Hətta mənə truppa rəhbəri zəng edəndə ki, səni filankəs çağırıb-heç adını da çəkmək istəmirəm- deyirdim ki, "yəni mənə afişanı göstərəcəksən ki, sənin yarıradıcılıq gecən keçib?" 3 il afişaya baxmışam. Baxırdım, görürdüm ki, yox, başqalarına hər cür şərait yaradılır, başqaları rollar oynayıb, başqa teatrlardan da var... 5 il idi ki, prezident təqaüdü yox idi. Amma indi şükür ki, təqaüd alanlar var. Yeni yol açıldı. Azərpaşa müəllim həm aktyoru sevir, həm istedadlı rejissordur. Bilirsiz axı, istedadlı insanlar heç vaxt paxıl olmur. Həmişə istedadsızlar paxıl olur, hər şeydən qorxur, səksənirlər. Amma Azərpaşa müəllim aktyora dəyər, qiymət verir. Həm də onun yükü ağırdır, sanballıdır. Bizə belə adam lazımdır.

- "Səni axtarıram" tamaşası, sizi məşhurlaşdıran Gülnar obrazı, rəhmətlik Yaşar Nuri... O anları, illəri indi necə xatırlayırsınız?

- Hər Azərbaycan televiziyasının içərisinə daxil olanda o anların hamısını xatırlayıram... Rejissor Tariyel Vəliyev tərəfindən bu rola təklif aldım. Yaşar Nuri üçün Elçin obrazı artıq yazılmışdı. Amma Gülnarı axtarırdılar. Sınaq məşqlərinə gəldim.

O vaxt belə deyildi ki, kimi istəyərlər, çəkərlər. Bədi Şura olurdu, onlar qəbul edirdilərsə aktyor çəkilirdi, etmirdilərsə çəkilirdi. Yadıma gəlir fikirləşirdim ki, "ərkasöyün qız obrazına necə, hardan geyimlər tapacam, necə geyinəcəm?" Şükür Allaha ki, onlar da düzəldi. Yaşardan utanırdım. O, mənə çox öyrətdi ki, "düz gözümün içinə bax!", "hara baxırsan, fikrin mənə olsun!" İlk rol idi, sıxılırdım. Tamaşa bomba kimi partladı. İndiyənə qədər də bunun səs-sorağı gəlir, ondan danışırırlar. Xoşbəxtəm ki, məhz elə Yaşar Nuri, Rəfael Dadaşovla, o cür heyət ilə biz bu tamaşanı ərsəyə gətirdik.

- Deyəsən, elə Gülnarın taleyini yaşadız həyatda?

- Yox. Heç mənim o tale ilə əlaqəm olmadı. Görürsüz, necə təbii alınır ki, insanlar belə bilir. Bəlkə də tənhalıq cəhətdən oldu ki, ailə qurdum, övladım olmadı, ayrıldım... Gülnar obrazı mənə insanlardan uzaqlaşdırdı. Mənə elə bildim ki, bir anlıq,

məni sevən insanlar, oğlanlar, evlənmək təklifi edənlər onlar Gülnarı sevir, mənə yox. Yəni o rol mənə şöhrət gətirdi, amma xoşbəxtliyimi əlimdən aldı. Mən qərar verə bildirdim, qalırıdım çırpına-çırpına. Bilmədim kim Firəngizi, kim Gülnarı istəyir?

- Yəni sonda Gülnar kimi sevmədiyinizi şəxsə evlənmisiz?

- Hə. Sevməsəm də çox istəmişəm. Sevgi başqadır. Sevilənlərlə, 3 gündən sonra ayrılmaq da olar. Amma əsas hörmət və istək olmalıdır... Bəlkə də həyatımda onun mənə güldürdüyü qədər heç kim güldürə bilməyib, yaşadığım müddətdə. Dünyanın yarısını onunla gəzmisəm, həyatımda görmədiyim hədiyyələri mənə vermişdi. O da mənim həyatımın bir anı idi, yaşamışam.

- Azərbaycanlı idi?

- Bəli. İran azərbaycanlısı. Amma İngiltərə vətəndaşı idi.

- Ayrılmamaq üçün inad etmədi?

- O, Azərbaycanda yaşamaq istəmirdi. Bildirdim onda nə cəzibə qüvvəsi var idi, nə edirdi başım çıxmırdı, qalırıdım gəlmirdim. Ona görə də axırıncı dəfə gedəndə vəkil ilə getdim və dedim ki, onu qoymayın mənə yaxın gəlsin. Salam versə də əli mənə dəyməsin. Yoxsa əli dəydisə dəyəcəm ki, mən qalib gəlmirəm... Ona da əlbəttə ki, çətin idi. Biz düşməni kimi ayırmadıq. Bəlkə də övladımı olsaydı biz ayrılmazdıq. Ayrılandı 10 il sonra

- Yox. Son olaraq "Sonuncu qala" filminə çəkilmisəm. Filmlər olur, çəkirlər. Lakin mən hələ ki o filmlərə çəkilmək istəmirəm. Yeni kommersiya tipli filmlərə çəkilirəm.

- Amma seriallara çəkilirsiniz.

- Bəli. Demək olar neçə müddətdir ki, bir serialda, "Bacanaqlar" dayam (hazırda "Eks bacanaqlar" adlanır). O da mən getmişdim ki, uşaqlar təzə başlayırlar, onlara dəstək olum. Hardasa 10 serial çəkilim sonra çıxaram dedim. Lakin hələ çıxmıram, çünki özümə qarşı o qədər diqqət, qayğı, məhəbbət, hörmət görürəm ki.

- Oktay Mir-Qasım müsahibəsində belə bir söz işlətdiyi ki, "serial aktyorlarımızı öldürür". Siz necə, yarıradıcılığınızda bir fərqlilik gördünüz mü?

- Oktay müəllim bəlkə onu yeni başlayanlar üçün deyər bilər. Əgər belə idisə onda niyə Oktay müəllimin özü "Qaynana" serialını çəkdi, o da yarımçıq qaldı. Onda o kimə lazımdır? Mənə elə gəlir ki, indi uzun ömürlü olmaq, dərdləri unutmaq üçün insanların komediylərə baxmağa ehtiyacı var... Orda biz neyləyirik ki, ancaq zara-fatlıdır. İndi Oktay müəllim serial çəkmir deyər seriallarda çəkilənlər ölər?! Düz fikir deyil, mən razı deyiləm onunla.

- Başqa həmkarlarınızdan fərqli olaraq mətbuata daha rahat, açıqsız. Cəsarətli açıqlamalar verirsiniz. Hətta bu yaxınlarda bildirmisiz ki,

din bütün balacaları ondan ötürü hələ də göz yaş tökülür. Hər gün Orxanın məzarı başına gedib deyirəm ki, dalğalanan bayrağına anan qurban olsun. Məzarı başına gedirəm. Oğlumla hər gün danışırım. Çoxları deyir danışma, dur. Amma mən bilirəm ki, o mənə eşidir. Yuxularıma gəlir hər gün. Mənə deyir ölməmişəm, yaşayırım. Deyir mənə tək qoyma. Mən Orxanın ölümünə inanmıram. 6 aydan bir məzuniyyətə buraxırdılar. Aprelin 25-i gəlməli idi. Deyirəm yaqın məzuniyyətə buraxmayblar, sentyabrın 24-ü gələcək. Onu hələ də gözləyirəm. Onu ürəyimdə ölümsüzləşdirmişəm. Bir övlad kimi

dedi. Orxan tərbiyəli, böyük kiçik yeri bilən, sirr saxlamağı bacaran bir oğul olub. O anasını heç vaxt təlaşdırmaq, qorxuya salmaq istəmirdi. Amma mən Orxanın şəhid olacağını bir həftə əvvəl hiss etmişdim. Sanki canıma od yapışırdı. Gecələr oyanırdım və deyirdim ki, mən istədən yanırım, canıma qızdırma gəlirdi. Ana ürəyim bunu hiss etmişdi. Onun ölüm xəbəri çıxdanda kəndin hamısı bildi, bir məndən başqa. Kənddə dedilər ki, şəhid var. Mən qapıya çıxıb bütün övladlar üçün dua etdim, dedim ki, Allahım sən bütün övladları qor. Onu ürəyimdə ölümsüzləşdirmişəm. Bir övlad kimi

"Oğlumun şəhid olacağını bir həftə əvvəl hiss etmişdim"

Şəhid Orxan Hümmətovun anası: "Onunla hər gün danışırım"

"Ayaqqabılarımı təmizləmə, onun üstündə Qarabağın torpağı var. Bir gün Qarabağ alındı o ayaqqabımı təmizləyərən". Bu, şəhid Orxan Hümmətovun anasından son istəyi olmuşdu. Vətən uğrunda qorxmada son damla qanına kimi vuruşan və şəhidlik zirvəsinə ucalanlardan biri də Şəkinin Kiş kənd sakini 23 yaşlı Orxan Hümmətovdur.

Dolama, daşlı-kəsəkli dar küçələrlə Orxan Hümmətovun doğulub boya-başa çatdığı evinə - Kiş kəndinə yollandıq. Bu qəhrəman kiçik həyəti olan, köhnə qapı-pəncərəli, kasıb bir daxmada böyüyüb. 1992-ci il noyabrın 4-də Alban tarixinin beşiyi olan Kiş kəndində dünyaya göz açıb. Ailədə iki qardaş olan bu gənclərin hər ikisi hərbiçidir. Bizi də elə həyətin qapısında Orxan Hümmətovun hərbiçi qardaşı Vüsal Hümmətov qarşıladı.

Qardaşı ilə qürur duyduğunu və vətən uğrunda özünün də hər zaman canından keçməyə hazır olduğunu deyən Vüsal qardaşının aprelin 4-də şəhid olduğunu dedi: "Tərtər istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub. Könüllü, öz istəyi ilə gedib. Mən hər şeydən əvvəl bir hərbiçi kimi, həm qardaşımın qanını almaq, həm də vətəni qorumaq üçün hər zaman müharibəyə getməyə hazırım. Sözsüz ki, vətəni qorumaq hər kəsin borcudur. Biz hərbi seçmiş, vətənimizlə bərabər həm də anamızı, analarımızı, millətimizi, şərəfimizi qoruyuruq. Orxan heç vaxt ölümdən qorxmayıb. Biz həmişə söhbət edirdik, bir-birimizə deyirdik ki, özündən muğayat ol. Əgər hərbi formanı geyinirsənə, demək o ölümü çiyinlərinde daşıyırsan. Biz hər zaman deyirdik ki, ölsəm şəhid olacam. Vətən uğrunda da ölmək şərəf olardı. Yeni Orxan buna hazır idi".

Daha sonra söhbətə qoşulan **şəhid anası Pərvanə Hümmətova** oğlu ilə bağlı üreyinin dolu olduğunu, onunla bağlı arzularının yarımçıq qaldığını deyir: "Oğlum 4 ildir ki, hərbi işləyirdi. Ordudan qayıtdıqdan sonra öz istəyi ilə hərbi işləməyə başladı. Həmişə deyirdi ki, Vətəni, anamı qorumaq mənim borcumdur. Orxan sanki

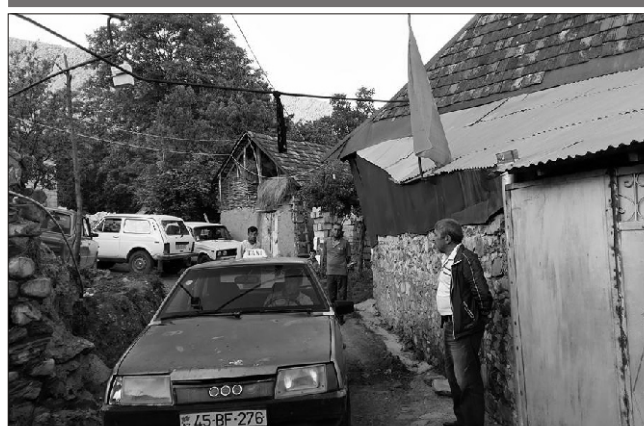

Vətən üçün yaranmışdı. Mən övladlarımın ikisini də vətənpərvər ruhda böyütmüşəm, heç bir istəyinə qarşı çıxmamışam. Hərbiçi olmağı da özləri istədi, mən də xeyir-dua verdim".

Oğlu Orxanla bağlı üreyinin dolu olduğunu, danışmaq istədiyini deyən anası qəhər boğur. Gözüyaşlı ana oğlunun iyini onun geyimlərindən aldığı dedi: "Orxanın iyini paltarlarından alıram. İki il əvvəl də ermənilər atəşkəsi pozmuşdu. Onda Orxan Tərtərdə işləyirdi. Əsgər çəkməsini torpaqlı gətirib mənə verdi. Dedi ki, ana bu çəkməni saxla, onu Qarabağ alınanda yuyarıq. Üzərində Qarabağımızın torpağı var. Mən o çəkməni hələ də saxlayıram. Şuşa alınana qədər mən o çəkməni saxlayacağam".

Gözləri uzaqlara dalan ana Orxanın uşaqlığını xatırlayır və sanki balaca Orxan qarşısında dayanmış kimi gözlərini bir nöqtəyə zilləyərək danışır: "Orxan uşaqlıqda dəcəl idi. Şirniyəti çox sevdi, özü də şirin uşaq idi. 5 yaşından deyirdi ki, mən general olacağam. Zərafatlı, mehriban uşaq idi. Kənd

"Dedi ki, ana, bu çəkməni saxla, onu Qarabağ alınanda yuyarıq..."

onunla həmişə fəxr etmişəm. Orxan Goranda kursda idi. Axırncı dəfə martın 26-da evə gəlmişdi. Sonuncu danışığımız isə aprelin 3-ü axşam saat 9-un yansında olub. Aprelin 4-ü isə eyni danışdığımız saatda onun tabutu evə girdi. Danışanda çox yaxşı olduğunu, kursda olduğunu bildirdi. Böyük oğlumun təlimə getdiyini bildirdim. Amma Orxanı bilmirdim. Orxan zəng edəndə dedi ki, qardaşım, onun izlərini axtarıram. O gələn küçəyə baxıram, elə bilirəm indi görünəcək və evə gə-

lənəcək. Orxanın mənə şəkilləri, paltarları, birdə ayaqqabısı yadigar qaldı".

Balaca otağa göz gəzdiren ana köks ötürərək nə vaxtsa Orxan üçün ayrıca bir otaq düzəldəcəyini və ona aid əşyaları həmin otağa yığıb xatirəsini yadacağını dedi: "Mən nə qədər yaşayacağam, Orxan da mənim ürəyimdə yaşayacaq. Heç bir ana, ata övlad dağı görməsin. Ən pis dərdidir. Mən Orxanı zülmə, kasıbcılığa böyütmüşdüm. Orxan hər şeyin qədri bilən olub. Böyük oğlum da hərbiçidir və istərdim ki, qardaşının qanını yerdə qoymasın".

Pərvanə ana kiçik otağın bir tərəfində qoyulan şkafı göstərərək onu açmağı özünə məhrum etdiyini dedi: "O şkafdakıların hamısı Orxanın paltarlarıdır. Yoldaşımın, oğlumun paltarları yerdə durur, mən onu həmin şkafa qoymağa qıymıram. Deyirəm oranı açma bilərəm. Bu otağa da təsadüfən girdim. O bu otaqda yatırdı. Bir gecədə 10 dəfə durub üstünü örtürdüm. Onun iyi hələ də bu otaqdadır. Orxanı həmişə yola salanda deyirdim ki, mən səni həmişə gözləyirəm, salamat

gəl. O da həmişə deyirdi ki, baş üstə, ana sən mənim üçün dua et. Televiziya baxıb Türkiyədə şəhid olanlara ağlayanda, Orxan göz yaşlarımı silib deyirdi ki, bu göz yaşların heç vaxt axmasın. Onun arzuları tükənməz idi. Həmişə mənə zarafatla deyirdi ki, qardaşıma toy etdikdən bir ay sonra mənim üçün elçi gedəcəksən. Sonra deyirdi ki, sənə Bakıda bina evi alacam. Mənimlə yaşayarsan. Həmişə deyirdi ki, qardaşımın toyundan sonra öz arzularımı həyata keçirəcəyəm".

Şəhid anası Qarabağ məsələsinin birdəfəlik həllinin tərəfdarı olduğunu dedi: "Qorxa-qorxa yaşamaqdansa, birdəfəlik ölüm hamısından yaxşıdır. Analar qorxu içində yaşayır. Neçə illərdir şəhidlər veririk. Nə qədər analar gözüyaşlı, atalar belibükük, cavan gəlinlərimiz dul, uşaqlar atasız qalıb. Birdəfəlik müharibə başlasın və qurtarsın. Biz öz torpaqlarımızı istəyirik, ermənilərin torpaqlarını yox. Öz xoşları ilə versinlər. Yox öz xoşları ilə vermirlərsə, müharibə ilə alağ".

Ana övladının adının əbediləşdirilməsini istəyir: "İstərdim ki, bu döyüşlərdə şəhid olanların hamısının adları zirvələrdə yaşasın. Onların adlarına kitablar yazılsın. Gələcək nəsil də bilsin ki, bu cür qəhrəman övladlarımız olub. Qoy bütün dünya bilsin ki, Azərbaycanda Orxan kimi qəhrəman oğullar var. Azərbaycan heç vaxt əyilməz. Bayrağımız Qarabağda da dalğalansın və şəhidlərimizin qanı yerdə qalmaz. Oğluma fərqləndiyi üçün medal verilib. Orxanın igidliyi araşdırılsın, öyrənilsin. Onun adına küçə, məktəb olsun istəyirəm. Mən bütün şəhidlər üçün ağlayıram. Vətənsiz bir heç nəyik. İstəyirəm bütün torpaqlarımız alınsın. Mən bu yaşım da gedib Orxanımın qanını almağa hazırım".

☐ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Bəzi KİV-lərdə gedən məlumata görə, AzTV sədri Arif Alişanov Qulu Məhərrəmliyə müsahibəsində təhqiramiz ifadələrin olması ilə dilçi alimlərdən rəy almağa çalışıb. Mətbuatda yayılan xəbərlərdə iddia olunur ki, mayın 25-də Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin çəkiliş qrupu sədr müavini Elşəvər Dünyamaliyevin rəhbərliyi ilə Dilçilik İnstitutunda olub və institutun əməkdaşlarını bir-bir direktorun otağına çağıraraq, müsahibədə təhqiramiz fikirlər olduğunu aydınlaşdırmağa çalışıblar.

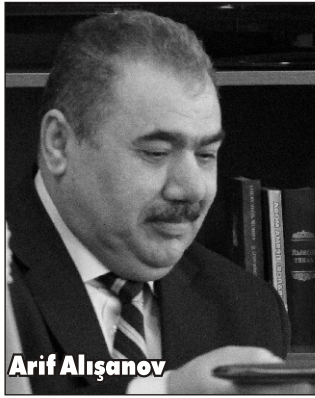
Bizimxəbər.az saytının iddialarına görə, institut əməkdaşlarını bu barədə müsahibə verməyə təhrik ediblər. İşçilərdən Şöbə müdirləri İdris Abbasov, İsmayıl Məmmədov, Səyali Tağıyeva, həmçinin elmi katib Nəriman Seyidəliyev və başqaları mənfə rəy verməkdən çəkiniblər.

Məlumata görə, E.Dünyamaliyev təxminən 1 saat institutda olsa da çəkiliş aparmağa nail olmayıb. Əməkdaşlar İnstituta xoş niyyətlə gəlmiş sədr müavininin hərəkətinə alim şərəfinə ləkə yaxmaq cəhdi kimi qiymətləndirib və narazılıqlarını bildiriblər.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsələyə münasibət bildiren telejurnalist Qulu Məhərrəmli öz müsahibəsində təhqirə yol vermədiyindən əmin olduğunu diqqətə çatdırıb: "Bu hadisə özü məni məyus edir ki, alimlərə sayğısız yanaşma var.

Arif Alişanovun "dilçi ovu" iddiası doğrudurmu?

Qulu Məhərrəmli: "Mənim müsahibələrimdəki ifadələrdən heç biri təhqir deyil, açıq tənqidir"

Arif Alişanov

Qulu Məhərrəmli

İkincisi, ekspertiza məsələsi vicdan məsələsidir. Rəy obyektiv şəkildə verilməlidir. Kiminsə xahişi və ya basqısı ilə rəy alınmaz. Çünki rəyi verən adam həm də gəlib məhkəmədə onu müdafiə etməlidir. Mən tam şəkildə əminəm ki, mənim müsahibələrimdəki ifadələrdən

heç biri təhqir deyil, açıq tənqidir. Qarşı tərəf narahatdırsa, özü bilər. Ancaq bu cür yanaşma, alimlərə bu cür hörmətsizlik eləmək olmaz. Bu məsələnin, mənəvi tərəfi də var və mənim üçün ciddi mənəvi məsuliyyətdir. Ona görə də, mən bu tərzə qəbul eləmirəm".

Saxta bir rəyin ortaya çıxıb çıxmayacağına gəlincə, Qulu Məhərrəmli bildirdi ki, bu barədə proqnoz vermək çətindir: "Mən əvvəlcə, düşüncüm ki, məhkəmə hansı əsasla bu işi icraata götürə bilər. Mən gözləyirdim ki, götürməməlidir, ancaq götürdü. Bu situasiyada da nikbin, və ya bədbin rəy verməyə çətinlik çəkirəm".

Q.Məhərrəmli sonda onu da bildirdi ki, bu gün yenidən Dilçilər İnstitutunun bir neçə alimini AzTV-yə çağıraraq, onlara sözügedən hadisə ilə bağlı danışmamağı tapşırıblar: "Bu gün həmin alimlərdən bir neçəsini çağırıblar və deyiblər ki, belə bir hadisə haqqında soruşan olsa, inkar edin".

AzTV-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Xatirə Qasımova isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu haqda danışmaq istəmədiyini bildirdi: "Biz dezinformasiyalarla bağlı rəy bildirmirik. Rəsmi mövqeyimiz belədir".

Dilçi-alim Qəzənfər Kazimov isə "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi ki, sözügedən müsahibədə heç bir təhqir yoxdur və heç bir dilçi bu mənada rəy verə bilməz: "Mən o müsahibə ilə bağlı rəy yazıb Qulu Məhərrəmliyə təqdim etmişəm. O müsahibədəki sözlər sadəcə işğuzar mənada deyilmiş tənqidir, heç bir kobud ifadə və təhqiramiz söz yoxdur. Arif Alişanovun nümayəndəsinin Dilçilər İnstitutuna getməsinə və alimlərdən saxta rəy almağa çalışmasını mən də eşitmişəm, ancaq heç kim Q.Məhərrəmli əleyhinə rəy verməyib. Alimlərə bu cür hörmətsizlik doğru deyil".

Sonda xatırladaq ki, Qulu Məhərrəmli televiziyanın kütləvi yayıma başlamasının 60 illiyi ilə bağlı mətbuatda verdiyi açıqlamalarda AzTV-nin bugünkü fəaliyyətini tənqid etmişdi. O, AzTV rəhbərinin qeyri-peşəkar olmasını və menecmenti bilməməsinə xüsusi vurğulamışdı.

Arif Alişanov isə öz növbəsində məhkəməyə müraciət edib və Qulu Məhərrəmliyə cinayət işi açılmasını, həmçinin mülki qaydada dəymiş ziyanın ödənilməsinə istəyib.

Məhkəmə Q.Məhərrəmliyə məlum müsahibəsindəki söz və ifadələrində təhqir olub-olmamasını müəyyənləşdirmək üçün materialları linqvistik ekspertizaya göndərək barədə qərar qəbul edib.

Ekspertiza Mərkəzi işə baxmaq üçün əlavə mütəxəssislərin cəlb olunması barədə məhkəməyə müraciət edib. Hazırda müsahibədəki ifadələrdə təhqirə yol verilib-verilməməsi araşdırılır.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

86 faiz abituriyentin 0-199 bal toplamasının gerçək səbəbi..

Ötən il I və IV qrup üzrə qəbul imtahanında 86 faiz 0-199 bal toplayıb. Abituriyentlərdən 10 nəfəri 600-700 bal (0.08%), 32 nəfəri 500-599 bal (0.27%), 98 nəfəri 400-499 bal (0.83%), 368 nəfəri 300-399 bal (3.11%), 1109 nəfəri 200-299 bal (9.37%), 10214 nəfəri isə 0-199 bal (86.33%) arasındakı nəticə göstərib.

Maraqlıdır, bu cür aşağı göstəricinin əsl səbəbi nədir? Orta məktəblərdə qazanılan bilik bazasının yetməzliyi, yoxsa heç bir faydasının olmadığı deyilən kurikulum sistemi?

"XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev bu nəticələrin xeyli dərəcədə orta təhsilin keyfiyyəti ilə bağlı olduğunu dedi: "Ötən ilin məzunlarının belə nəticə göstərməsi orta təhsilin keyfiyyəti ilə bağlıdır. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, ötən illərin məzunları məktəbdən ayrıldıqdan sonra, ya ordu sıralarına cəlb olunur, ya da əmək fəaliyyətinə başlayırlar. Nəticədə yaxşı hazırlaşa bilmirlər. Ona görə də bu cür nəticələr qaçılmaz xarakter daşıyır. Amma nəticələr bu şəkildə faciəvi olmamalı idi. Hər halda məktəb biliklərinin ehtiyatı məzunlara

Etibar Əliyev:
"Bu, orta təhsilin keyfiyyəti ilə bağlıdır"

Firudin Cəlilov:
"Bu rəqəmlər dəhşətli göstəricidir"

Əjdər Ağayev:
"Əhəmiyyətli metod yaxşı müəllimin özünün müəyyənləşdirdiyi metoddur"

təkə imtahanlarda yox, heyatda da yardımçı olmalıdır. Sovetlər vaxtı qəbuldan kənarda qalanlar, ali məktəblərə daxil ola bilməyənlər daha yaxşı hazırlaşdırlar ki, növbəti illərdə ali məktəblərə daxil olurlar. O zamanlar qəbul bir qədər mürəkkəb idi. Ancaq indi gənclər elə başa düşürlər ki, həmin ildə qəbul olunmadılarsa, bütün şanslarını itirmiş olurlar. Məktəb biliklərinin ehtiyatı bir müddətdən sonra özünü doğrultmur. Bu nəticələr məhz onu sübut edir".

E.Əliyev magistr məsələsinə də toxunaraq yeni qanunun bu sahədə də uşaq sayının ürək açmadığını bildirdi: "Cari tədris ilində magistraturaya daxil olan oğlanların sayı 1700 nəfərə yaxındır. Bunun cəmi 300 nəfəri ötən ilin məzunlarıdır. Bu onu göstərir ki, onlar ordu sıralarından sonra magistratura pilləsinə daxil olmaq üçün sənəd vermirlər. Təhsilin fasiləsizliyi pozulduqdan sonra onların magistraturaya həvəsləri ölüdür. Magistratura pilləsinə daxil

olanlar üçün möhlət hüququnun verilməsi "Elm haqqında" qanundan yığılırdı. Bunun elmə zərbəsi özünü göstərəcək. Qara qızılın insan kapitalına çevrilməsi elm vasitəsilə olur".

Təhsil Şurasının sədri Əjdər Ağayev ən yaxşı təhsil metodunun kurikulum yox, müəllimin özünü təyin etdiyi metod olduğunu dedi: "Bu faciəvi bir nəticə deyil. Bu uşaqlar ötən il qəbul imtahanlarında iştirak edib orada öz zəifliklərini göstərdikləri üçün qəbul ola

bilmədilər. Yəni keçən ildən bəri bu uşaqlar zəifdirlər. Builki 10 minlərlə məzun içərisində bu qədər qeyri-kafi olması, yaxud aşağı bal yığılması təbii bir prosesdir. Ona görə də burada faciəvi, qeyri-adi heç nə yoxdur. Bu uşaqlar bir il ərzində özü üzərində işləməli, çalışmalı idilər. Bu uşaqların içərisində 500, 600, 700 bal toplayanlar var. Aşağı bal toplayan zəif uşaqlar gerek özləri üçün təhsil proqramı tuttular və nədən zəif olduqlarını müəyyənləşdirib, onu aradan qaldırdılar".

Ə.Ağayev orta məktəblərdə buraxılış imtahanlarının nəticələrinin də ürək açmadığını dedi: "Azərbaycanın əksər məktəblərində buraxılış imtahanlarının nəticələri ürəkəçən deyil. Kurikulum deyilən bu tələblər toplusunun hazırlanmasında iştirak edənlərin əksəriyyəti pedaqoji prosesi bilmir. Ona görə də onların hazırladığı tələblərdə nakamillik var. Digər tərəfdən xarici təcrübəni Avropadan, Dünya Bankının bizə ötürdüyü təcrübəni tərcümə edərək tətbiq edirlər. Tərcümə ilə iş alınmaz. Azərbaycanın öz zəngin təcrübəsi, milli koloriti, qabiliyyətləri var. Biz bunu olduğu kimi tətbiq etməli deyilik. Həmin kurikulum deyilən tələblər, xüsusən təlim metodları qondarmadır, heç bir əhəmiyyət vermir. Əhəmiyyətli metod yaxşı müəllimin özünün müəyyənləşdirdiyi metoddur. Çünki sinifdəki uşaqların sayı qədər aile var, hərbi xüsusiyyətlər, anlama metodları və sair var

ki, bunu o müəllim bilir. Buna görə də onun metodikasını da müəllim müəyyənləşdirməlidir. Bunu xaricdən gətirməklə deyil. Bunu uşaqlar qavraya bilmir. Məsələn, riyaziyyat dərsləri bərhad vəziyyətdədir. Heç bir pedaqoji qaydalarla öyrənilir. Bu cür süni yanaşmaların uşaqların biliyinə savadına təsir göstərir. Amma konkret olaraq imtahanda zəif bal toplayan cari ilin məzunları gerek yollarını düz seçdilər. Hamı ali məktəbə daxil olmaq üçün hazırlaşmış ki, Peşə məktəbləri də var. Tərizm, ekologiya və sairə xidmətləri var. Peşə məktəblərinə gedib bu sənətləri peşə məktəbində öyrənilən işləsələr. İşləyə-ışləyə təcrübələri də olacaq. On dan sonra ali məktəbə erizə versinlər. Yəni məsələyə kompleks yanaşılmalıdır. Tədbirləri də bütün məktəblər görməlidir. Təhsil Nazirliyi, hansısa idarəedici qurum, əsas deyil. Əsas məktəblər, müəllimlər, direktorlardır".

Sabiq təhsil naziri Firudin Cəlilov bu göstəricilərin dəhşətli göstərici olduğunu dedi: "Yəni bu bizim təhsilin hansı vəziyyətə düşməsinə göstərir. Bu, zəncivari dövr edir. Savadsız gənclər buraxılıb, savadsız müəllim yetişir və bu savadsız müəllim gedir təzədən savadsız kadrlar yetişdirir. Bu çox ciddi məsələdir. Uzmanlar bunu oturub müzakirə etməli, çıxış yolu axtarmalıdır. Ortalığda fakt var. Bunun üstünü pərdələmək mümkün deyil. Bundan çıxış yolu tapmaq lazımdır".

□ Günel MANAFILI

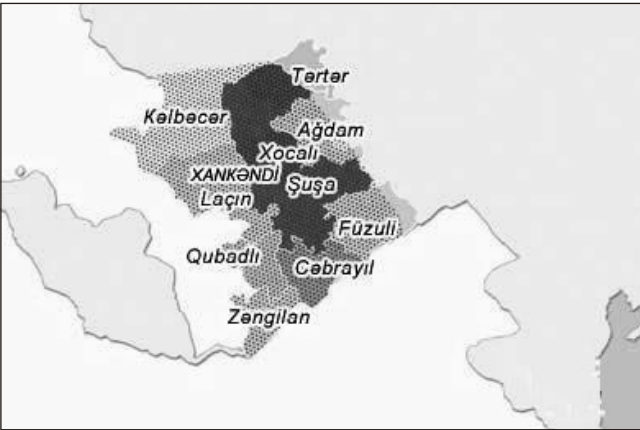
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Apreldəki 4 günlük müharibənin iki ayı yaxınlaşır. Əf-suslar olsun ki, ötən iki ayda Qarabağ münaqişəsi ət-rafında təhlükəli status-kvonun pozitiv dəyişməsi yönündə heç bir əməli addımın atılmasının şahidi ol-madıq. ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin qurumundan isə belə görünür ki, yaxın zamanlarda bu qəbildən addımlar olmayacaq da. Hərçənd, vasitəçilər ənənəvi amplyualarına sadıq qalaraq fəallıq görüntüsü yaratmaqda davam edirlər.

Məsələn, bu arada Azər-baycanın xarici işlər naziri El-mar Məmmədیارovla Minsk Qrupu həmsədrləri arasında görüşün vaxtı məlum olub. Bu barədə Minsk Qrupunun amer-rikalı həmsədri Ceyms Uorlik deyib. Onun sözlərinə görə, görüş mayın 31-də Brüsseldə baş tutacaq. Diplomət bildirib ki, həmsədrlər Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nal-bandyanla iyunun 2-də Paris-də görüşəcəklər. Bundan az önce isə Uorlik iyun ayında Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşünə ümid elədiklərini söyləmişdi.

Böyük Britaniyanın Azər-baycandakı yeni səfiri ilə görüşündə E.Məmmədیارov öz növbəsində Vyana görüşünün mərhələli əsasda hərtərəfli və substantiv proses üçün əl-verişli imkanlar yaratdığını bildi-rib. O, Ermənistanın təhriki və təxribatı ilə aprelin əvvəllərində baş tutmuş "status kvo"nun qəbul edilməz və qeyri-davamlı olduğunu bir daha sübut etdiyini diqqətə çat-dırıb. Nazirin həmçinin, status kvo"nun dəyişdirilməsi və mü-naqişənin həllində inkişafa nail olmaq üçün işğal faktına son qoyulmalı və Ermənistan qo-

Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin işğalını etiraf etdi

Poşanın İctimai Televiziyasının çəkiliş qrupu müvafiq akkreditasiya kartı ilə Azərbaycanda və Ermənistanda səfərdə olub. Səfərin nəticəsində çəkiliş qrupu tərəfindən Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı silsilə verilişlər hazırlanır. Daillykarabakh-ın məlumatına görə, jurnalist Pavel Szota müsahibə verən Ermənistan XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Tiqrən Balayan deyib: "İlk əvvəl problemin mənbəyini həll etmək lazımdır. Qaçqınlar, işğal olunmuş torpaqlar sadəcə bir nəticədir. Əsas problem Dağlıq Qarabağın statusudur".

Ermənistan XİN-nin rəsmisi bununla Azərbaycan ərazilərinin işğalını və işğal olunmuş ərazilərdən azərbaycanlıların qovulmasını və onların qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşməsinə etiraf edir. Bu ölkənin rəsmi mövqeyini çatdıran şəxs tərəfindən Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğal etməsinə təsdiq edən və etiraf edən çox ciddi açıqlamadır. Ermənistan rəsmisi tərəfindən belə bir kəlmənin səslənməsinə inanmayaraq redaksiya olaraq polyak dilini bilən mütəxəssislərə və polyak dilinin daşıyıcılarına müraciət edilib. Onlar da işğal faktının səsləndirildiyini təsdiq etdilər.

Verilişdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev də müsahibəsi yer alıb. O, münaqişənin əsasını Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğalı, işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində Ermənistan qoşunlarının qeyri-qanuni mövcudluğu təşkil etdiyini deyib.

Qarabağ

Kreml Qarabağ seçimi ilə üz-üzə

Rusiyalı ekspertlərə görə, Moskva problemin həllini uzatmaqda əslində daha çox itirir, nəinki qazanır; "Kremlin Qarabağ məsələsində kursu hələ ki dəyişməyəcək, çünki..."

şunlarının işğal olunmuş Azər-baycan ərazilərindən çıxarılma-lı olduğunu vurğulayıb.

Bəs iyunla bağlı proqnozlar necədir? Vyana görüşünün davamı kimi nəzərdə tutulan prezidentlərin növbəti görüşü nəhayət, nəticə verəcəkmi və müharibə ehtimalını gündəmdən çıxarmaq mümkün olacaqmı? Ekspert və siyasi şərhçilərin gözləntiləri müxtəlifdir.

Tanınmış rusiyalı siyasi ekspert Sergey Mulin iyun görüşü ilə bağlı optimizmi bölüşür. Rusdilli vesti.az portalına açıqlamasında o, deyib ki, Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin növbəti görüşündə Qarabağa dair hansısa yekun sənədin imzalanacağını gözləmir, yalnız hansısa müvəqqəti anlaşma mümkün görünür.

Politoloq Obama administrasiyasının Dağlıq Qarabağ məsələsində fəallaşmasını da müvəqqəti hesab edir və bunu səlahiyyətləri başa çatmaq da olan prezident Barak Obama administrasiyasının yalnız axıra yaxın siyasi xal yığmaq istəyi ilə izah edir.

Ekspert habelə Rusiyanın vasitəçiliyini hələ ki, effektiv saymır: "Kreml tərəflərə yalnız silah və vasitəçilik, biznes və diplomatiya təklif edə bilər. Azərbaycan yaddan çıxarmamalıdır ki, ondan fərqli olaraq, Ermənistan KTMT-nin üzvüdür və Moskva ehtimali hücumdan Ermənistanı qorumağa borcludur, Azərbaycanı yox. Əslində isə Moskva Qarabağ məsələsinin köklü həllində yox, sta-

tus-kvonun dondurulmasında maraqlıdır. Çünki münaqişə tərəfləri XX əsrin türk-yunan ruhunda torpaq mübadiləsinə hələ ki, psixoloji cəhətdən hazır deyillər".

Ekspertin fikrincə, Rusiya özünü Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün qarantı qismində görür, ona görə də özünün regiona müdaxilə balansını incə şəkildə tənzimləyir. Ki, tərəzinin gözələrindən biri ağıllıdır: "Moskva maksimum tərəflərə Dağlıq Qarabağda öz sülhməramlı kontingentini yeritməyi təklif edə bilər. Ancaq Bakı və İrəvan çətin ki, buna razı olsun. Elə Moskva ictimaiyyətdə bundan məmnun qalmayacaq".

"Bəs Rusiyanın Güney Qafqaz siyasətində dəyişiklik gözlənilirmi, münaqişə tərəflərindən hansısa birinə onun aşkar simpatiyası ortaya çıxa bilirmi" sualına rusiyalı ekspertin cavabı qısa olub: "Hər şey vəziyyətdən asılı olacaq. Kurs dəyişməyəcək".

Rusiyadakı "Vneşnyaya politika" agentliyinin rəhbəri, Rusiya XİN-in Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun dosenti Andrey Suşentsov isə hesab edir ki, öz maraqlarını hər b güc sayəsində müdafiə etməyə hazır olan Azərbaycan özünü getdikcə daha ağır çəkili regional oyunçu kimi hiss etməkdədir.

"Qarabağ münaqişəsində status-kvo Rusiyaya və onun müttəfiqlərinə ziyan vurur" sərlövhlə analitik məqaləsində o yazır (Axar.az): "Zəif olduğunu

hiss edən İrəvan 1991-1994-cü illər münaqişəsində qələbəsinin nəticələrinin saxlanması qayğılarını Moskvanın üzərinə qoymağa çalışır, Rusiya bunu etməyə qıcıqlanır".

Məqalədə deyilir ki, Qarabağ münaqişəsinin həlli Rusiya xarici siyasətinin əsas prioritetləri sırasındadır: "Moskva ən böyük təhlükəni hərbi əməliyyatların yenidən başlanmasında və perspektivdə genişlənməyə, üçüncü ölkələrin, ilk növbədə də Rusiya və Türkiyənin müharibəyə cəlb olunduğu regional müharibəyə çevrilməsində görür. Başqa bir təhlükə də az əhəmiyyət daşıyır: qarşıdurmanın uzanması Cənubi Qafqazda Rusiyanın mövqelərini zəifləməsinə gətirib çıxarır".

Rus silahlarının Azərbaycanın satılmasını ikitərəfli etimad və hərbi transparentlik tədbirləri kimi nəzərdən keçirən Andrey Suşentsov daha sonra yazır: "Moskva Azərbaycan ilə qarşılıqlı hərbi-texniki fəaliyyəti dayandırmamağa tələsmir, çünki bu qarşılıqlı fəaliyyət iki ölkənin çoxşaxəli əməkdaşlığının karkasıdır. Bu karkasın sındırılması Bakını Rusiyadan yan keçməklə və ona qarşı qoymaqla öz problemlərinin, o cümlədən Qarabağ probleminin həllini axtarmağa məcbur edəcək".

Müəllifə görə, Dağlıq Qarabağın status-kvosu Ermənistan da ziyan vurur: "Nizamasal-ma məsələsində maksimalist mövqe tutan İrəvan özünü yavaş-yavaş düşməninə geri qalmağa məhkum edir və Rusiyanın hərəkətlərinə getdikcə

daha çox qıcıqlanır, çünki onun fikrincə, Ermənistanın problemini Rusiya həll etməlidir. Rusiya ilə ümumi sərhədinin, yaxud dənizə çıxışının olmamasını, Türkiyə tərəfindən blokadaya alınmasını, habelə Ermənistanın əsas regional nəqliyyat və energetika infrastrukturlarından coğrafi təcridini nəzərə alsaq, İrəvan vaxt keçdikcə daha da pisləşən iqtisadi duruma düşdüyünü görür. Problemi həttə Ermənistanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzvlüyü də həll etməyəcək: ölkənin iqtisadiyyatı ləng inkişaf edəcək, iqtisadi mühacirət əvvəlki kimi yüksək olacaq. Münaqişənin həll edilməməsi Ermənistanın regional təcridini dərinləşdirir və ölkənin uzunmüddətli inkişafı yolunda başlıca maneəyə çevrilir".

Ailələri dağıdan, intiharlara səbəb olan "Topaz" ...

Qumar reklamlarının telekanallara ayaq açması bu xəstəliyi epidemiya vəziyyətinə gətirib

Uzun illər Azərbaycanda "qara bazar" kimi, qeyri-qanuni fəaliyyət göstərən mərc kontorları bu gün sadəcə, fərqli adla insanları soyur. Bir vaxtlar "Barcelona", "Real Madrid", "Manchester United" və sair futbol komandalarının adı altında qanunsuz, amma açıq-aşkar işləyən kontorlarda təbii ki, udanlar uduzanlardan qat-qat az olurdu. Sonradan isə vəziyyət dəyişdi...

Daha dəqiqi ad dəyişdi, "Topaz" oldu. Artıq ölkə ərazisində idman-mərc oyunlarına "Topaz" nəzarət edir. Adın, qaydaların və görünüşün dəyişməsi çox şeyi dəyişə bilər, amma bunun qumar olması həqiqətini dəyişə bilməz. Bu qumar oyununu icazəməz olmasa da, evimizə belə girir.

Televiziya kanalları vasitəsilə reklam olunan qumar, insanlara psixoloji təsir edir. Düşünün ki, maddi böhran yaşayan bir ölkənin borc içində çabalayan vətəndaşı evində televizora baxır. Bu zaman şirnikləndirici formada "Topaz" reklamını görür.

Digər kanala çevirir, orada da eyni reklamı görür, "Firlankas "Topaz"da 150 min manat uddu, sən də qazan" sözləri ilə beyni "yuyulur". Amma bunun acı tərəfindən xəbəri yoxdur.

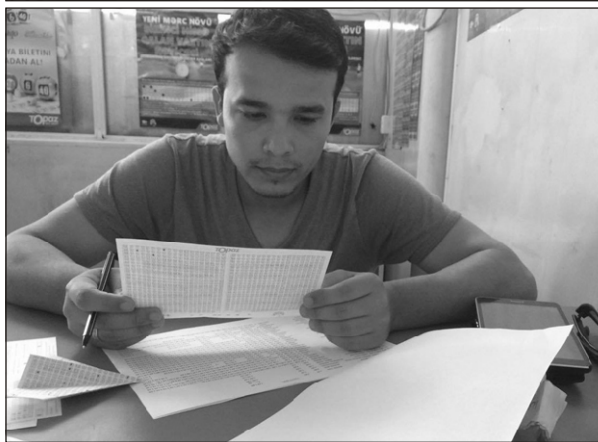
Qumarda uduzduğu pul-

lara görə özünü asan, canına qəsd edənlər heç də az deyil. Bir neçə misal: Gəncədə bir nəfərin "Topaz"da pul uduzub özünü asdığı barədə məlumatı yəqin ki, oxumusunuz. Bu intihar faktı 6 il əvvəl fəaliyyətə başlayan "Topaz"ın səbəb olduğu birinci hadisə deyil.

Təbii ki, nə qədər "Topaz" - qumar şirkəti fəaliyyətdədir, insanlarımız hələ çox intihar edəcək və futbol oyunlarına pul qoyuluşu üçün müxtəlif cinayətlər etməkdən çəkinməyəcək.

Kredit, kirayə pulunu mərc oyunlarında uduzanlar, evini satıb evsiz qalanlar, məşinı satıb qumara yatıranlar daha da artacaq...

"Topaz"lardan birinə baş çəkdi. Əsasən insan sıxlığı olan yerlərdə, metro stansiyalarının çıxışlarında açılan qumar kontorlarını görməmək

mümkün deyil. Onlardan birində adı müştəri qismində olduq. Öyrəndik ki, əvvəllər mərc oyunlarına qoyulan minimum məbləğ 1 manat idisə, artıq bu 2 manata qaldırılıb.

Bu, kontor üçün olan qaydadır. Onlayn olaraq isə oynama qoyulan minimum mərcin məbləği 3 manatdır. Ətraf masalarda 3-4 nəfər xəstə (ludomaniya) - bu haqda növbəti abzasda) var idi. Söhbətlərindən bəlli oldu ki, çoxu işsizdir. Ciblərində olan son 3-4 manatı da qumarda uduzmağa gəliblər.

"Dünən 6 oyun yazmışdım, birində gətirmədim" - sözlərini deyə-deyə şikayətlənən aludəçi bunu heç şübhəsiz ki, ilk dəfə demirdi. Çünki digər masada oturan şəxs "sən də hər gün eyni sözü deyirsən" deyə ona cavab verdi.

Nəzərə almaq lazımdır ki, illərlə bu oyunun aludəçisi olanlar nə qədər çalışsalar da, uduzduqları məbləğin heç 10 faizini də geri qaytara bilmirlər. "Geri qaytarmaq" - bu sözü boş yerə işlətmədik. Düşünün ki, cibinizdəki pulu ki-

məsə verirsiniz. Sonra o pulu geri qaytarmaq üçün daha da çox pul itirirsiniz. Sizcə, bu məntiqlidir?

Daha bir məlumat - tibb elmində qumara qurşanan insanlar xəstə sayılır. Psixiatriyada «ludomaniya» adlanan bu ruhi xəstəliyin Azərbaycanda minlərlə daşıyıcının olması heç kimdə şübhə doğurmur.

"Topaz"ın reklamlarının telekanallara ayaq açması isə xəstəliyi epidemiya vəziyyətinə gətirib. Belə xəstələr daimi olaraq müxtəlif uduşlu oyunlarda iştirak edir, böyük uduş əldə edəndə də, mütəmadi olaraq uduzanda da oyundan çıxma bilmir, getdikcə daha çox vaxtını, vəsaitini və düşüncəsini buna həsr edir. Bütün hallarda isə nəhayətdə iflasa uğrayır.

Xəstəlik yüksək dərəcədə psixoloji yoluxma potensialına malikdir. Belə xəstələrlə yoldaşlıq edənlər də dərhal bu bəlaya düçar olurlar. Həmçinin, uduşlu oyunların reklamı və kütləviləşməsi də insanların bu xəstəliyə yoluxmasında böyük rol oynayır. Bu məsələdə telekanallarımız da fəal iştirak edirlər. Hökumətin də dəstəyini unutmamaq olmur...

Bəhs etdiyimiz xəstəliyin sosial fəsadlarına gəlince, bunların sırasına başlıca olaraq, müflisləşmə, ailədaxili münasibətlərin pozulması, ailələrin və şəxsi həyatın dağılması, oynamaq üçün pul əldə etmək naminə cinayət yollarına baş vurulması və intihar kimi müxtəlif nəticələr daxildir.

□ **Məhəmməd TÜRKMƏN**
Fotolar müəllifindir

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)
Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Yenilik! Rusiyada təhsil almış və Moskvada müdafiə etmiş

tibb elmləri namizədi, təcrübəli həkim
Darya İvanovna

varikoz və postvarikoz trofik yaraları, habelə diabetik yaraları özəl metodika ilə, cərrahi müdaxiləsiz müalicə edir.

Tel (051) 634-40-01

Bakıda orta məktəbdə şagirdlər arasında dava olub

Bakıda orta məktəbdə şagirdlər arasında kütləvi dava olub. Qaradağ rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisə 106 saylı orta məktəbin həyatında qeydə alınıb. Şagirdlər - 1999-cu il təvəllüdü Elşən Cəsarət oğlu Hüseynov, 1999-cu il təvəllüdü Nicat Nizami oğlu Əliyusifov, 1999-cu il təvəllüdü Elşad Oruc oğlu Əliyev və onun qardaşı, 2001-ci il təvəllüdü Tacir Əliyev arasında baş verən dava zamanı E.Hüseynov xəsarət alıb. E.Hüseynov bununla bağlı polisə şikayət edib.

Hazırda Qaradağ rayon Polis İdarəsinin 10-cu Polis Bölməsi hadisə ilə bağlı araşdırma aparır.

Yevlaxda qadın ərini bıçaqladı

Yevlaxda bıçaqlanma hadisəsi baş verib. Rayon Polis Şöbəsinə APA-ya verilən məlumata görə, hadisə rayonun İsmayılabad kəndində qeydə alınıb. Rayon sakini, 1980-ci il təvəllüdü Xatirə Abdullayeva yaşadığı evdə ailə-məişət münaqişəsi zəminində əri, 1982-ci il təvəllüdü Ağasəf Abdullayevi bıçaqlayıb. A.Abdullayev ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində hadisəni törədən X.Abdullayeva tutulub.

Faktla bağlı cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etoris" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

"Xəzər Lənkəran" futbol klubu fəaliyyətini dayandıraraq. «Report»-un məlumatına görə, bu barədə klubun fəxri prezidenti Mübariz Mənsimovun başçılığı ilə keçirilmiş iclasda qərar qəbul olunub.

İclasda klubun fəaliyyətinin bütün istiqamətləri müzakirə olunub, hər bir fəaliyyət istiqaməti hazırda mövcud olan realqlara uyğun olaraq qiymətləndirilib. İclasın yekununda qərar alınıb ki, "Xəzər Lənkəran" futbol klubu əsas komanda olaraq Azərbaycan çempionatlarında iştirakını dayandırsın. Bununla belə, klub Azərbaycan futbol ailəsinin üzvü olaraq qalacaq və aşağı yaş qrupları üzrə fəaliyyətini davam etdirəcək. Növbəti mövsüm üçün "Xəzər Lənkəran" FK AFFA bayrağı altında keçirilən müəyyən yaş qruplarında iştirakı dair əsaslıya müəyyənləşdiriləcək. Aşağı yaş qruplarının strukturunun və heyətinin yenidən təşkil, yeni mövsümdə yarışlarda iştirak edəcək komandalara formalaşdırılması və digər təşkilati məsələlər klubun administrasiyasına tapşırılıb.

"Əvvəlki illərdə olduğu kimi, klubumuz Azərbaycanın cənub bölgəsində futbolun yaşaması, həmçinin bu bölgədə futbolçuların yetişdirilməsi istiqamətində mövcud olan bütün imkanlarından istifadə edəcəkdir.

"Xəzər Lənkəran" FK öz adını və brendini qorumaq niyyətindədir və bu işdə çoxsaylı azarkeşlərinin dəstəyinə arxalanır" deyərək, klubun rəsmi saytında bildirilir.

Mübariz Mənsimovun "Xəzər Lənkəran" a pul ayırmayacağı ilə bağlı xəbərlər bir neçə ay əvvəl də vardı. Bildirilirdi ki, "Palmali" Şirkətlər Qrupunun prezidenti tək cə "Xəzər-Lənkəran" a deyil, Azərbaycandakı digər biznesinə - "Palsüd"ə də maliyyə ayırmaqdan imtina edib. Mənsimovlar ailəsinə yaxın mənbə iddia edirdi ki, Mübariz Mənsimov Bakıda keçirdiyi toplantıda bundan sonra ne "Xəzər Lənkəran" a, ne də "Palsüd"ə maliyyə ayırmayacağına bildirdi. M. Mənsimov, xüsusən də, "Xəzər Lənkəran" rəhbərliyinin fəaliyyətindən gileylənibmiş: "Bu illər ərzində 300 milyon dolların başına daş saldız. Götürün, o "Xəzər Lənkəran", o da "Palsüd". Bundan sonra mənə pul istəməyin. Necə bacarırsızsa, eləcə də saxlayın".

"Xəzər Lənkəran"ın vitse-prezidenti Tuyğun Nadirov ötən ay verdiyi açıqlama ilə bu xəbərlərin təsdiqi olmadığını deyərək qeyd etmişdi. "Xəzər Lənkəran" rəsmisi klubun sahibi Mübariz Mənsimovun "ağ-yaşilları" maliyyələşdirməkdən imtina etdiyinə dair id-

Mübariz Mənsimovun qürubu: "Xəzər Lənkəran" çempionatdan çıxdı

"Bu illər ərzində 300 milyon dolların başına daş saldız, götürün, o "Xəzər Lənkəran", o da..." deyən, iş adamı klubla bağlı çoxdan gözlənilən qərarı verdi

Mübariz Mənsimov

dialara belə reaksiya verib: "Klubumuzun İdarə Heyəti var. İdarə Heyətinin rəhbəri Mais Mənsimovdur. Mübariz Mənsimov aylıq hesabət verilir. Müxtəlif fikirlər var ki, guya "Xəzər Lənkəran" Mübariz Mənsimovun marağında deyil və baş sponsor "Palmali" Şirkətlər Qrupu klubla sponsorluq etmək fikrində deyil. Bu, biznesdir. Ana sponsorun alacağı vəsaitlər var. Dünyada baş verən iqtisadi böhran bütün biznes strukturlarına təsir edir. Üstəlik, nəzərə almaq lazımdır ki, FIFA-nın qərarına əsasən, bizim 600-700 min ödəməli olduğumuz vəsait var". O, yaxın vaxtlarda "Xəzər Lənkəran" a yeni sponsorlar cəlb olunaca-

ğını, həmin sponsorların adlarının tezliklə ictimaiyyətə açıqlanacağını demişdi.

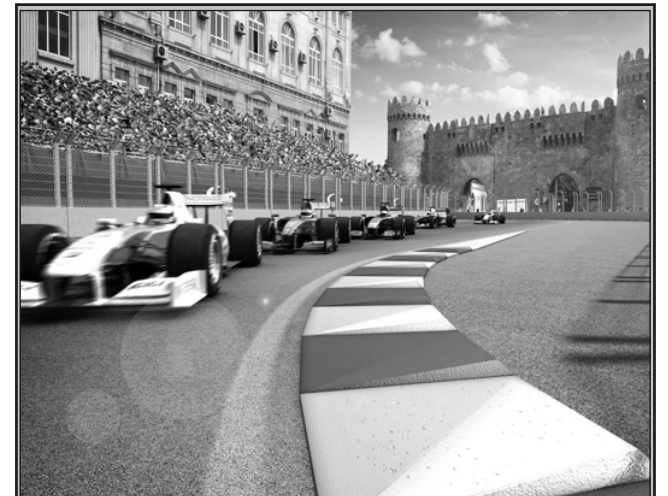
Qeyd edək ki, Rusiyanın daxili sularında yük daşımaqla məşğul olan "Palmali" Qərbin Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi sanksiyalardan da ciddi ziyanə düşüb. Rusiyanın müxtəlif ticarət nişanlarının və xüsusən də neft məhsullarının dünyanın müxtəlif ölkələrinə daşınmasında aparıcı paya malik olan şirkət sanksiyalar səbəbindən bu gəlirdən də məhrum olunub və nəticədə də ciddi maliyyə böhranı ilə üzləşib.

Məlumat görə, şirkət rəhbərliyi yaranmış situasiyanın vurduğu zərərin sarsıdıcı effekt verməməsi üçün müxtəlif yollar arayır. Bunlardan biri kimi isə

"Palmali"nin ayrı-ayrı ölkələrdə fəaliyyət göstərən ofislərinin bir qisminin bağlanması nəzərdən keçirilir. Hazırda 20-dən artıq ölkədə nümayəndəliyi olan şirkət bunlardan yarısının fəaliyyətinə son vermək niyyətindədir. Bundan başqa, şirkətlər qrupuna daxil olan bütün kommersiya qurumlarında ciddi ixtisarlara aparılacağı da deyilir. "Palmali" rəhbərinin Bodrumdakı hotellərindən birini satdığı da deyildir. Göründüyü kimi, M. Mənsimov nəhayət, "Xəzər-Lənkəran"la

bağlı bu cür sətər qərar verdi. İndi AFFA-nın bu qərara reaksiyasının necə olacağı da maraq doğurur. "Xəzər-Lənkəran"ın çempionatda iştirakını dayandırması onsuz da zəif olan TOPAZ primyer-liqasında rəqabəti daha da azaldacaq. Mümkündür ki, AFFA kluba öz maliyyə dəstəyini təklif etsin, amma sponsorsuz komandaya bu dəstək ciddi kömək sayıla bilməz. O da istisna deyil ki, M. Mənsimov ümumiyyətlə, klubu satsın...

□ "Yeni Müsavat"

"Formula-1" də ictimai nəqliyyat necə işləyəcək?

İyunun 17-19-da Bakı şəhərinin mərkəzi küçələrində baş tutacaq "Formula-1" Avropa Qran-Prisi günlərində tamaşaçıların treke, dənizkənarı bulvarda yerləşən "F1 Şəhəri"ni nə və bilet aldıkları tribunallara asan şəkildə yaxınlaşmasını təmin edəcək ictimai nəqliyyat vasitələrinin adları bəlli olub.

Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətindən (BŞHŞ) virtualaz.org-a verilən məlumata görə, yarış vaxtı Bakının mərkəzi küçələrində nəqliyyatın fasiləsiz hərəkətini təmin etmək məqsədilə hazırlanan nəqliyyatın idarə olunması planına əsasən, trekin yaxınlığından keçən avtobuslar və metronun müəyyən stansiyaların səhər saat 06:00-dan gecə saat 02:00-dək gün ərzində ümumilikdə 20 saat xidmət göstərəcək. Yarış həftəsi ərzində 65, 5 və 53 nömrəli avtobuslar müvafiq olaraq 5, 3 və 6 dəqiqəlik intervalla hərəkət edəcək.

Treke gəlmək üçün 65 nömrəli avtobusun xidmətindən yararlanmaq istəyən tamaşaçılar Azərbaycan prospektində Mərkəzi Univermağın yaxınlığında yerləşən dayanacaqda ənənək bilet aldığı tribunaya qədər piyada hərəkət etməlidirlər. Yarış vaxtı 65 nömrəli avtobus bu dayanacaqlardan keçəcək: Füzuli Meydanı-M. Muxtrov küçəsi-Nizami küçəsi-S. Rüstəmov küçəsi-Ə. Cavad küçəsi-Azərbaycan prospekti-Füzuli Meydanı-Z. Əhmədov küçəsi-Tbilisi prospekti-20 Yanvar küçəsi-H. Məhərrəmov küçəsi-Mir Cəlal küçəsi.

Treke 5 nömrəli avtobusla gəlmək istəyən tamaşaçılar Rəşid Behbudov ilə Nizami küçələrinin kəsişməsində yerləşən dayanacaqda ənənək bilet aldıkları tribunaya piyada yaxınlaşmalıdırlar. Yarış vaxtı 5 nömrəli avtobusun keçəcəyi dayanacaqlar bunlardır: "N. Nərimanov" metro stansiyası-"28 May" metro stansiyası-Azadlıq prospekti-Nizami küçəsi- R. Behbudov küçəsi-"N. Nərimanov" metro stansiyası.

Treke 53 nömrəli avtobus vasitəsilə gəlmək istəyən bilet sahibləri Bakı Əl Oyunları Sarayı qarşısında yerləşən dayanacaqda ənənək bilet aldıkları tribunaya tərəf piyada getməlidirlər. Yarış vaxtı 53 nömrəli avtobus aşağıdakı dayanacaqlardan keçəcək: Bayıl (2-ci sahə)-Milli Bayraq Meydanı-Bakı Əl Oyunları Sarayı.

Bununla yanaşı, tamaşaçılar yarışın keçiriləcəyi məkana metro vasitəsilə də gələ bilərlər. Bunun üçün bilet sahibləri "28 May", "Sahil" və "İçərişəhər" metro stansiyalarında düşərək treke yaxınlaşa bilərlər.

Kubok oyun bitdi, olay başladı...

"Fənerbahçe" başqanının açıqlamaları türk futbolunu qarışdırdı

Mayın 27-də Türkiyə kubokunun finalında əzəli rəqiblər Qalatasaray-Fənerbahçe qarşılaşmasında Lukas Podolskinin 31-ci dəqiqədə vurduğu qolla 1-0 qalib gələn "Cim Bom" kuboku növbəti dəfə qazandı.

Bununla da, "aslanlar" Avropa kuboklarına qatılmağı bacardı. Oyun hər iki klub üçün önəmli olmaqla yanaşı tarixi əhəmiyyət kəsb edirdi. Belə ki, çempionluq mübarizəsində "Beşiktaş" a məğlub olan "Fənerbahçe" mövsümi kuboksuz tərək etməmək üçün mütləq bu oyunda qalib gəlmək istəyirdi. "Qalatasaray" üçün də eyni situasiya yaranmışdı. Çempionatdakı zəif oyunu ilə Avropaya getməyinin üstündən xətt çəkən "aslanlar"ın yeganə şansı kuboka sahiblənmək idi.

Oyun bitdikdən sonra isə ehtirazlar və etirazlar daha da alovlandı. "Fənerbahçe" oyunçuları kubok üçün meydana çıxmaqdan imtina etdilər. Yene də əsas narazılıq hədəfi hakimə yönəldi. "Sarı lacivərlər" başqanı Əziz Yıldırım rəqibin

"şikə" ilə qalib gəldiyini iddia edərək, türk futbolu adına sətər ittihamlar səsləndirdi: "Mən heç vaxt "şikə" etməmişəm, amma "Qalatasaray" həmişə "şikə" ilə qalib olur. Məni çox danışdırmayın. Bunun altından qalxa bilməyəcəklər. Mən hamısını isbat edəcəyəm. Mete Kalkavan, Əli Palabıyığın yaxşı hakim olduğunu deyirdik. Amma onlar da özlərini bir başqa görməyə başladılar. Firay Aydinus və Halis Özkahya isə, bu il bizim çempionluğumuzu əngəllədilər. "Başakşəhər" oyununda penaltını vermədilər,

"Beşiktaş", "Qalatasaray" başqanlarına cəza vermirlər".

Başqan oyunçularının kubokun təqdim olunma mərasimində iştirak etməmələrinə də münasibət bildirib: "Futbolçularımızı söydülər. Kubokun təqdim olunma mərasimi başlamadan söyüşlər başladı. Mən də futbolçulara dedim ki, əgər belədirsə, çıxmayın. Xalımızı oğurlayırlar. Məndən başqa heç kim danışmağa cəsarət etmir. Stadionda azarkeşlər narkotik çəkirlər, söyüş söyürlər. Bu ölkədə haqqı yeyilməyən "Qalatasaray" la "Beşiktaş" dır".

Yıldırımın açıqlamaları əks cəbhədə ciddi narazılıqlarla qarşılandı. Sosial şəbəkələrdə "Cim Bom" tərəfdarları ona sətər təkpi göstərərək, ünvanına təhqir dolu ifadələr işlədiblər. "Qalatasaray"ın rəsmi Twitter səhifəsinin Yıldırımın "Ağlama" etiketi ilə fotosunu paylaşmasına fənerli fanatlar da öz növbəsində ciddi etiraz ediblər. Hazırda da oyun ətrafında sürən narazılıqlar davam etməkdədir.

Oyunun ölkəmizdə də maraqla izlənilməsi heç də təsadüf deyil. "Qalatasaray" və "Fənerbahçe" Azərbaycan ictimaiyyətinə iki hissəyə ayırdığını desək, yanlışdır. Hər iki klubun ölkəmizdə kifayət qədər azarkeşləri var. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycanda hər iki klubun azarkeşlərinin kifayət qədər yüksək olmasının kökündə Azərbaycan-Türkiyənin qardaş ölkələr olmaları da durur.

Amma istənilən halda futbolun bir əyləncə, ən maraqlı idman növü olduğunu unutmamalıyıq. Yeni düşmənçilik həddinə çatdırmamaq lazımdır. □ Cavanşir ABBASLI

MUSAVAT

Son səhifə

N 116 (6437) 28 may 2016

Pişiklə selfi çəkdirmək qadağan edildi

Səudiyyə Ərəbistanında dini lider Şeyx Saleh bin Favzan əl Fevzan sən dövrlər ölkəsində insanların heyvanlarla, xüsusən də pişiklərlə selfi çəkməsinə qarşı çıxıb. Əl Fevzan bu cür şəkilləri əngəlləmək üçün fətva verib. Qısa müddət öncə şahmatın qumar olduğu deyilərək, onun qadağan edildiyi Səudiyyə Ərəbistanında indi də it, pişik kimi heyvanlarla şəkil çəkdirilməsi qadağan olunub. "Əl Arabiya"nın xəbərinə görə, Səudiyyə Ərəbistanının ən nüfuzlu din xadimi olan, Din Adamları Yüksək Konseyinin üzvü Şeyx Saleh deyib ki, it-pişik kimi heyvanlarla şəkil çəkdirmək İslama ziddir. Hazırladığı həftəlik dini verilişdə tamaşaçıların suallarını cavablayan əl Fevzan deyib ki, Səudiyyə Ərəbistanında Qərbdə olduğu kimi ev heyvanları ilə şəkil çəkdirmək dəb halına gəlib. "Məcbur olmadıqca heyvanlarla şəkil çəkdirmək günahdır" deyən dini avtoritetin sözləri ölkədə ciddi müzakirə obyektinə olub.

İnstaqram depressiya yaradır

İnstaqramda çoxlu sayda yad insanların səyahətdə və ya hər hansı bayramlarda çəkdirdikləri şəkillərinə baxmaq insanları depressiyaya salır. Yəni gördükləri bahalı istirahətlərə getmək üçün maddi imkanı olmayan insanlar öz həyatlarından şikayət etməyə başlayır və depressiyaya düşür. Bundan başqa İstaqram şəkil yerləşdirilməsinə yönəldiyi üçün insanların emosiyalarına mətnli mesajlarla müqayisədə güclü təsir edir.

Psixoloqlar isə deyirlər ki, insanlar şəkildə gördük-

ləri hər şeye inanmamalıdır. Çünki həmin şəkilin arxasında

da əslində nəyin gizləndiyi məlum olmur.

Çox sevan insan... zəhərlənir

Psixoloqlar sübut edib ki, həddindən artıq sevgi insanları asanlıqla "zəhərləyir" bilir. Bu isə birbaşa olaraq insanın ruhuna təsir etdiyi üçün tez zamanda hansısa dərmanlarla sağalmaq mümkün deyil. Üsküdar Universitetinin psixoloqu Zehra Erol sevgi zəhərlənməsinin insan psixologiyasında kifayət qədər ciddi fəsadlar yaratdığını bildirir və sevgililəri bu məsələdə xüsusilə diqqətli olmağa çağırır.

Psixoloqların sözlərinə görə, qarşısındakı insana həddindən çox bağlanan, sevan insan əsas diqqətini sevgilisinə münasibətinə ayırdığı üçün o digər mövzular barəsində sağlam düşüncəyə bilmir. Bu zaman sevan şəxsin ovqatı da birbaşa olaraq qarşısındakı şəxsin ona göstərdiyi münasibətdən, diqqətdən asılı olaraq dəyişir.

Gün ərzində sevgilisindən xoş söz eşitməyən, diqqət görməyən şəxslər ətrafdakılarla daha əsəbi davranırlar.

Əksər hallarda isə bir tərəfin digərindən daha çox sevdini, daha diqqətli olduğunu nəzərə alsaq, bu zaman tərəflərin gözləntiləri münasibətin daha təhlükəli vəziyyət almasına səbəb olur. Çünki qarşısındakına nisbətən sevgilisinə daha çox diqqət göstərdiyini (ona daha çox zəng etdiyini, xoş sözlərlə sözlədiyini) düşünən insan bu diqqəti qarşı tərəfdən görmədiyi üçün tez-tez mübahisə yaratmağa başlayır. Elə bu "xəstəlik" də sonrakı mərhələlərdə daha şiddətli forma alır. Qarşısındakının onu yetərincə sevmədiyini düşünən şəxs həm öz əhvalını, dolayısıyla bütün gününü korlayır, həm də öz davranışları, hərəkətləri ilə həmin insanın ovqatına, psixologiyasına təsir etməyə başlayır. Müntəzəssisler bu xəstəlikdən qorunmaq istəyən şəxslərə qarşısındakı şəxsi heç bir gözləntisiz sevməyi, bununla da münasibətlərini kabusla çevirməməyi məsləhət görürlər.

15 il qarnında əkizini gəzdirdi

Malayziyada nadir görünən bir hadisə baş verib. Ölkənin "Bernama" xəbər agentliyinin yazdığına görə, 15 yaşlı oğlan qarnında "əkiz qardaşının dölünü" daşıyır. BBC-in xəbərinə görə, indiyədək əkizini özü ilə gəzdirən oğlan ağırlardan şikayətləndikdən sonra xəstəxanaya aparılıb. Oğlanın anası Bernamaya deyib ki, "döl bütöv uşaq kimi bütün orqanlara malik idi". Tibbdə "döl içində döl" kimi tanınan hal Malayziyada ilk dəfədir ki, mediaya çıxır. Oğlanın 38 yaşlı anası deyib ki, döl üçün bütün dəfn ayinləri icra edilib və yerli qəbiristanlıqda torpağa tapşırılıb. Xəbərlərdə deyilir ki, dölün əl-ayaqları və cinsi orqanı da olub. Ana deyib ki, dölün yalnız ağızı və burnu hələ formalaşmamışdı. Yeniyyətə əvvəlcə yerli rayon xəstəxanasına aparılıb da, oradan Keda şəhərindəki Sultan Əbdülhəmid xəstəxanasına köçürülüb və burada dölün çıxarılması əməliyyatı keçirilib.

QOÇ - Bayram gününü rahat tərzdə yola salsanız da, ertəsi günü müəyyən qədər gərginlik içərisində başa vuracaqsınız. Xüsusən də işlə bağlı xoşagəlməzliklər mümkündür. Hər halda tədbirli olun.

BUĞA - Hədsiz dərəcədə uğurlu gündür. Bu proqnozun reallaşması üçün əlinizdən gələni etməlisiniz. Aktiv olun. Yeni simalarla görüşləriniz, uğurlu sövdələşmələriniz də gözlənilir.

ƏKİZLƏR - Ulduzlar bəxtinizə uğurlu zaman kəsiyi yazıb. İstər qarşılıqlı münasibətlər zəminində, istərsə də iş prinsipində nailiyyətləriniz saysız ola bilər. Bir şərtlə ki, əsəblərinizi qoruyasınız.

XƏRÇƏNG - Şəxsi taleyinizdə böyük dönüşə başlamaq üçün konkret addımlar atmağa başlayın. Xırda məişət problemlərinə, eyni zamanda dedi-qoduya əbəs yerə enerji itirməyin. Təklifləri qəbul edin.

ŞİR - Bu gün uğurlu işgüzar sövdələşmələriniz gözlənilir. Təşəbbüskarlığı əldən verməyin. Baxmayaraq ki, ümumi işlər passivdir, nəzərdə tutduğunuz işləri başa çatdırmağa bilərsiniz.

QIZ - Yalnız qonaqlıq və səfərlər üçün düşərlə ərafədir. Maliyyə və fəaliyyət sahəsində isə gərginliklə üzləşə bilərsiniz. Bu arada vaxt tapıb müqəddəs ziyarətgahlara da baş çəkin.

TƏRƏZİ - Şəxsi perspektivlərinizi reallaşdırmaq istiqamətində sizə mane olanların sayı durmadan artır. Odur ki, görəcəyiniz işlər barədə heç kimə informasiya verməyin. Bir az qapalı olun.

ƏQRƏB - Maliyyə problemlərinizin mövcudluğuna baxmayaraq, hər iki gündən razı qalacaqsınız. Çalışın ki, görəcəyiniz işləri sistem halına salasınız. Qətiyyətlə tələskənliyə yol verməyin!

OXATAN - Yaxşı olar ki, hər iki gündə bütün işlərinizi saat 16-ya qədər yekunlaşdırasınız. Çünki sonrakı ərəfə münasibətlə ola bilər. Bu arada yeni sövdələşmələrdə iştirakınız da gözlənilir.

OĞLAQ - Qərarlarınızdan dönməyin. Ən azı ona görə ki, Göy qübbəsi düz yolda olduğunuzdan xəbər verir. İkitərəfli danışıqlarda iştirak etməyiniz gələcək karyeranızda böyük rol oynayacaq.

SUTÖKƏN - Bəri başdan anlayın ki, hər iki təqvimdə işləriniz hədsiz dərəcədə çox olacaq. Xüsusən də axşam saatlarında bərk yorulacaqsınız. Bu səbəbdən də sonrakı ərəfəni istirahətə həsr edin.

BALIQLAR - Hər şey çıxardığınız qərarlardan asılı olacaq. Tərəddüd etdiyiniz məsələlərdə etibar etdiyiniz şəxslərin məsləhətlərindən yararlanın. Qonaqlıq və əyləncələr üçün münasib vaxt deyil.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bu avtobusa ancaq qadınlar minə bilər

Nepalın paytaxtı Katmanduda ancaq qadınlara xidmət edən avtobuslar istifadəyə buraxılıb. Səhər və axşam saatlarında istifadə olunacaq avtobuslar 16 nəfərlikdir.

Hökumət təmsilçilərindən biri isə bildirib ki, belə bir ideyanın yaranması və həyata keçirilməsi zəruri olub. Çünki bu vaxta qədər Katmanduda qadınların ictimai nəqliyyatda kişilər tərəfindən cinsi istismara məruz qalması faktları tez-tez baş vermiş. Şəhər qadınları bununla bağlı dəfələrlə nəqliyyat sektoru rəhbərlərinə şikayət etmişdi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.